

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่องการปรับโครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศ
เพื่อรองรับประเด็นระดับโลก (Global Issues)

จัดทำโดย นางสาวสวียา สันติพิทักษ์
รหัส 3016

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 3 ปี 2554
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

**รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)**

**เรื่องการปรับโครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศ
เพื่อรองรับประเด็นระดับโลก (Global Issues)**

**จัดทำโดย นางสาววิद्या สันติพิทักษ์
รหัส 3016**

**หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 3 ปี 2554
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา**

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาเรื่องการปรับโครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศเพื่อรองรับประเด็นระดับโลก (Global Issues) มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับประเด็นระดับโลกของกระทรวงการต่างประเทศในกรอบสหประชาชาติ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์การต่างประเทศในอันที่จะปกป้องผลประโยชน์ของไทยได้อย่างทันที่

โลกหลังยุคสงครามเย็นและการปฏิวัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดสิ่งท้าทายความมั่นคงในรูปแบบใหม่ที่ไม่ใช่ความขัดแย้งทางอาวุธ (Non-traditional Security Issues) ผู้คุกคามความมั่นคงของประชาคมโลกไม่จำเป็นต้องเป็นรัฐ อาจเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่ก่อการร้ายต่อผู้บริสุทธิ์ ค้ายาเสพติดและค้ายามนุษย์ นอกจากนี้ยังเกิดโรคอุบัติใหม่ที่สามารถแพร่กระจายข้ามประเทศได้จากการเดินทางของประชาชน การขยายตัวของอุตสาหกรรมจนเกิดสถานะโลกร้อน ภาวะเรือนกระจก ภัยธรรมชาติอย่างรุนแรงทั่วทุกแห่งในโลก การรวมตัวของฝูงชนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์นำไปสู่การลี้ภัยผู้ลี้ภัยที่ทุจริต เหตุการณ์เหล่านี้หลายกรณีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในต่างประเทศและระบอบมาไทย ดังนั้น จึงเป็นภาระของกระทรวงฯ ที่จะต้องรับมือในฐานะหน่วยงานด้านหน้าด้านการต่างประเทศ แต่กลไกที่กระทรวงฯ มีอยู่ยังขาดประสิทธิภาพเพราะประเด็นระดับโลกหลายประเด็นยังไร้จุดประสานที่ชัดเจน กรมองค์การฯ จัดโครงสร้างรองรับหน่วยงานของสหประชาชาติ ในขณะที่สหประชาชาติปัจจุบันมองปัญหาในโลกเป็นประเด็นที่เชื่อมโยงแบบไร้พรมแดน กรมองค์การฯ ซึ่งภารกิจส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับประเด็นระดับโลกจึงต้องปรับปรุงโครงสร้างและวิธีการทำงานให้ทันเหตุการณ์

ในระหว่างปี พ.ศ.2552-พ.ศ.2553 กระทรวงฯ ได้มีการหารือภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการประเด็นที่คาบเกี่ยวระหว่างหน่วยงาน เพื่อลดเวลาในการประสานงาน โดยให้กำหนดเจ้าภาพหลักในแต่ละประเด็น โดยในส่วนของกรมองค์การฯ ให้พิจารณาความเป็นไปได้ในการปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ เพื่อรองรับประเด็นระดับโลกให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถมองปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในภาพรวมมีความเชื่อมโยงในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อไม่ต้องมาแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าทุกครั้งที่ประสบปัญหาใหม่ๆ เช่น การแพร่ขยายของโรคไข้หวัดนกที่เป็นโรคอุบัติใหม่ ซึ่งมีมิติทั้งทางด้านมนุษย์และสัตว์ ผลกระทบทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การส่งออกเนื้อไก่ของไทย กระทรวงฯ ไม่มีหน่วยงานโดยเฉพาะที่รองรับประเด็นระดับโลกในลักษณะคาบเกี่ยวนี้ กล่าวคือ กรมองค์การฯ ดูแลเรื่องสาธารณสุขในมิติต่างประเทศโดยประสานกับองค์การอนามัยโลก ซึ่งดูแลโรคระบาดของมนุษย์

แต่ไม่ได้ดูแลโรคระบาดสัตว์ ในขณะที่กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศดูแลเรื่องการส่งเสริมเศรษฐกิจของไทย กรมสารนิเทศดูแลเรื่องภาพลักษณ์รวมทั้งการท่องเที่ยวของไทย เป็นต้น นอกจากนี้ ประเด็นระดับโลก เช่น สิทธิมนุษยชนได้มีการหารือในทุกเวทีพหุภาคี เช่น สหประชาชาติ อาเซียน APEC ASEM กรมองค์การฯ ควรจะพิจารณาการเป็นผู้ประสานงานหลัก ในประเด็นนี้ เพื่อให้มีเอกภาพทางด้านท่าทีและนโยบาย โดยกรมองค์การฯ ควรพิจารณาเข้าร่วมการหารือในทุกเวที ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยาก เพราะข้อจำกัดด้านบุคลากรและการจัดสรรงบประมาณของกระทรวงฯ ยังแบ่งตามกรมมิได้บูรณาการตามประเด็นระดับโลก ดังนั้น การปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ เพื่อรองรับประเด็นระดับโลก ก็อาจจะเป็นทางแก้ปัญหาดังกล่าว

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์เอกสารวิจัย รายงาน นบส. ของข้าราชการที่ปฏิบัติงานที่กรมองค์การฯ ในอดีตและปัจจุบัน เพื่อนำมาประมวลข้อคิดเห็นเบื้องต้น และจากการที่ได้รับมอบให้เป็นผู้จัดทำประเด็นด้านสาระัตถะของการสัมมนาเชิงปฏิบัติการของกรมองค์การฯ เรื่องการเตรียมการจัดทำยุทธศาสตร์พหุภาคีเพื่อรองรับการบริหารจัดการประเด็นระดับโลก (Global Issues) ในระหว่างวันที่ 2-4 กรกฎาคม พ.ศ.2553 ณ โรงแรมฟูราม่า อินเทอร์เน็ตเซ็นทรัล จอมเทียน จังหวัดชลบุรี ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอการปรับโครงสร้างของกรมองค์การฯ ในลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไปในระยะ 3-5 ปี ข้างหน้า เพราะมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณบุคลากร

ผู้ศึกษาใช้วิธีวิเคราะห์แบบ SWOT เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ และข้อดีข้อเสียของการปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ตั้งกรมพหุภาคีและกรมประเด็นระดับโลก กับรูปแบบที่กรมองค์การฯ เสนอให้แยกประเด็นระดับโลกบางประเด็นออกมาจัดตั้งเป็นคณะทำงานและกลุ่มงานภายในกรมองค์การฯ โดยท้ายสุดผู้ศึกษาได้เสนอรูปแบบการปรับโครงสร้างที่มีกองประเด็นระดับโลกในกรมองค์การฯ ที่สามารถกระทำได้ในอนาคตอันใกล้ เพื่อประโยชน์ด้านการของงบประมาณ การวัดผลการดำเนินงาน และการมองภาพรวมของประเด็นระดับโลก

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาหวังว่ารายงานการศึกษาฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องจะศึกษาต่อในรายละเอียด เช่น ประเด็นเรื่องบุคลากรที่จะมารองรับโครงสร้างใหม่ หรือแนวทางการดำเนินงานอื่นๆ ของกระทรวงฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการประเด็นระดับโลก หากยังไม่ได้มีการปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลเรื่องการปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ เพื่อรองรับประเด็นระดับโลก (Global Issues) นี้ เป็นหัวข้อเรื่องที่ผู้ศึกษาสนใจเพราะเป็นผู้จัดเตรียมข้อมูลด้านสาระสำคัญสำหรับการสัมมนาฯ ในระหว่างวันที่ 2-4 กรกฎาคม พ.ศ.2553 และหลังจากนั้น กรมองค์การฯ ได้มีข้อเสนอเรื่องการปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ ในระยะสั้น ซึ่งผู้ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ต่อ โดยเสนอการปรับโครงสร้างในระยะกลางและระยะยาว โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเป็นหลัก สำหรับข้อเสนอต่างๆ ในรายงานนี้ ผู้ศึกษามีได้มีเจตนาล่วงละเมิดหน้าที่ภารกิจของหน่วยงานใด หากรายงานฉบับนี้ยังมีข้อบกพร่องใดๆ ผู้ศึกษาขอรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว และหวังว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการศึกษารื่องนี้ในมิติอื่นๆ ต่อไป

ในการจัดทำรายงานฉบับนี้ ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่ปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร.ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้สนับสนุนการเลือกหัวข้อและให้กำลังใจอย่างมากระหว่างการศึกษา และให้ข้อคิดเห็นแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้งตลอดเวลาให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดเพื่อให้รายงานฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ตามความตั้งใจภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่ปรึกษาอีกสองท่าน คือ เอกอัครราชทูตสุจิตรา หิรัญพฤษ และ ผศ.ดร.อัครเดช ไชยเพิ่ม ที่กรุณาให้คำแนะนำและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้

ผู้ศึกษาขอขอบคุณคณะผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงฯ ที่ได้จัดให้มีหลักสูตรนักบริหารการทูต และอนุมัติให้ผู้ศึกษาได้เข้าเรียนในรุ่นที่ 3 ขอขอบคุณ ดร.วิชาวัฒน์ อิศรภักดี อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ ที่สนับสนุนการเข้าศึกษาหลักสูตรนี้ ขอขอบคุณ ดร.อนุสนธิ์ ชินวรรโณ เอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย ผอ.สุรศักดิ์ สุภารัตน์ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เรื่องการปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ และนางสาวภาวิวรรณ นรพัลลภ ที่ได้จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในปีพ.ศ.2553 และขอขอบคุณ ผอ.ศราวุธ กัลยาณมิตร และนางสาววรมน สิงห์สุวรรณ ที่รับภาระงานแทนในช่วงที่ผู้ศึกษาเข้ารับการอบรม

ท้ายสุด ขอขอบคุณ ดร.บุญรงค์ พงษ์เสถียรศักดิ์ ผู้อำนวยการสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ และคณะเจ้าหน้าที่สถาบันฯ ที่ได้จัดการอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูตที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และยังได้ให้ความช่วยเหลือด้านการจัดรูปแบบรายงานให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ของสถาบันฯ

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร		ง
กิตติกรรมประกาศ		จ
สารบัญ		ช
สารบัญแผนภูมิ		ฉ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ		ญ
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์	1
	1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	2
	1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา	2
บทที่ 2	แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	3
	2.1 แนวคิดทฤษฎี	3
	2.1.1 แนวนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์/พันธกิจของ กระทรวงการต่างประเทศ และกรมองค์การ ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทูตพหุภาคี	3
	2.1.2 แนวคิดทฤษฎีองค์กร	7
	2.1.2.1 ทฤษฎีองค์กรแบบตาราง (Matrix Organization)	7
	2.1.2.2 ทฤษฎีวิเคราะห์แบบสวอท (SWOT Analysis)	7
	2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
	2.2.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	2.2.2 รายงานผลการประชุมสัมมนา	10
บทที่ 3	เรื่องที่ศึกษา	13
	3.1 ค่านิยมประเด็นระดับโลก (Global Issues)	13
	3.2 การศึกษารูปแบบโครงสร้างของกระทรวงการต่างประเทศของ ประเทศต่างๆ	15
	3.3 ผลการวิเคราะห์ SWOT ของกระทรวงการต่างประเทศ	16
	3.4 รูปแบบการจัดโครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศ เพื่อรองรับประเด็นระดับโลกที่ไทยให้ความสำคัญ	19

	3.4.1 การศึกษาโครงสร้างตามรูปแบบที่ 1	20
	3.4.2 การศึกษาโครงสร้างตามรูปแบบที่ 2	22
บทที่ 4	สรุปและข้อเสนอแนะ	27
	4.1 สรุปผลการศึกษา	27
	4.2 ข้อเสนอแนะ	28
	4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	28
	4.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ	31
บรรณานุกรม		35
ภาคผนวก		36
	ก. กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมองค์การระหว่างประเทศกระทรวงการ ต่างประเทศ พ.ศ. 2545	37
	ข. แผนภูมิโครงสร้างและภารกิจกรมองค์การระหว่างประเทศ	42
	ค. บันทึกที่ 1001/1364/2553 ลงวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2554 เรื่องการปรับปรุงโครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศ	46
	ง. บันทึกที่ 1001/1117/2553 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2553 เรื่องผลการสัมมนาเรื่องการเตรียมการจัดทำยุทธศาสตร์พหุภาคี เพื่อรองรับการบริหารจัดการประเด็นระดับโลก	58
ประวัติผู้เขียน		69

สารบัญแผนภูมิ

1.	โครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศ	6
2.	แผนภูมิโครงสร้างองค์กรแบบตาราง (Matrix Organization)	7
3.	โครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศตามรูปแบบที่ 1 (การตั้งกรมพหุภาคี / กรมประเด็นระดับโลก)	20
4.	โครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศตามรูปแบบที่ 2 (การตั้งกลุ่มงาน / คณะทำงานฯ เฉพาะกิจ)	24
5.	โครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศตามรูปแบบที่ 3 (การตั้งกองสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรม / กองประเด็นระดับโลก)	30

คำอธิบายตัวย่อและคำย่อ

ACMECS	Ayeyawady-Chao Phraya- Mekong Economic Cooperation Strategy
AIT	Asian Institute of Technology
AMED	Asia- Middle East Dialogue
APC	Asia-Pacific Inter-Governmental Consultations on Refugees Displaced Persons and Migrants
APEC	Asia-Pacific Economic Cooperation
ASEAN	Association of South-East Asian Nations
ASEM	Asia- Europe Meeting
BIMSTEC	Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation
ECOSOC	Economic and Social Council
ESCAP	Economic and Social Commission for Asia and the Pacific
EU	European Union
FEALAC	Forum For East Asia-Latin America Cooperation
FPGH	Foreign Policy on Global Health
G77	Group of 77 And China
HRC	Human Rights Council
ICAO	International Civil Aviation Organization
ICRC	International Committee of the Red Cross
IFRC	International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies
IOM	International Organization for Migration
MDGs	Millennium Development Goals
MRC	Mekong River Commission
NAM	Non-Aligned Movement
NATO	North Atlantic Treaty Organization
OIC	Organization of Islamic Conference
OSCE	Organization for Security and Cooperation in Europe

PKO	Peace-Keeping Operation
UN	United Nations
UNDP	United Nations Development Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNFPA	United Nations Population Fund
UNGA	United Nations General Assembly
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees, Office of the
UNITAR	United Nations Institute for Training and Research
UNPAF	United Nations Partnership Framework
UNSC	United Nations Security Council
UPR	Universal Periodic Review
WHC	World Heritage Committee
WHO	World Health Organization
WMD	Weapons of Mass Destruction
WMO	World Meteorological Organization
WTO	World Trade Organization

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของปัญหา

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการพัฒนาระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้พรมแดน การขยายตัวของโลกยุคใหม่ บทบาทที่เพิ่มขึ้นขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐ กลุ่มอาชญากรข้ามชาติ การก่อการร้าย การแพร่ขยายของโรคระบาดอุบัติใหม่ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มากขึ้นและรุนแรง รวมทั้งการส่งเสริมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและธรรมาภิบาล สิ่งเหล่านี้เป็นความท้าทายใหม่ของประชาคมโลกในยุคปัจจุบัน ที่ได้ขยายตัวเป็นประเด็นระดับโลก (Global Issues) ที่มีผลกระทบในหลายมิติ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในกรอบพหุภาคีเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ประเทศตะวันตกหลายประเทศได้ปรับโครงสร้างกระทรวงฯ เพื่อรองรับโลกาภิวัตน์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กรมองค์การฯ เป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงฯ ที่รับผิดชอบงานด้านพหุภาคีในเวทีสหประชาชาติ

โครงสร้างในปัจจุบันของกรมองค์การฯ เป็นโครงสร้างที่สอดคล้องกับการประสานภารกิจหลักของสหประชาชาติ โดยใช้หน่วยงาน/องค์กรเป็นตัวตั้ง แต่ไม่สามารถตอบสนองต่อการติดตามประเด็นระดับโลกได้อย่างเต็มที่ เพราะประเด็นดังกล่าวคาบเกี่ยวกับหลายหน่วยงานภายในกระทรวงฯ โครงสร้างและกลไกที่มีอยู่ยังขาดจุดประสานและขาดความคล่องตัว จึงจำเป็นที่กรมองค์การฯ จะต้องทบทวนโครงสร้างที่มีอยู่เพื่อให้สามารถรองรับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในอันที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที

1.2 วัตถุประสงค์

หัวข้อที่เลือกศึกษานี้เป็นประเด็นการบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับประเด็นระดับโลกในกรอบสหประชาชาติของกระทรวงฯ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์การต่างประเทศ

กรณีศึกษาการปรับโครงสร้างของกรมองค์การฯ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลความร่วมมือในกรอบสหประชาชาติเกี่ยวกับประเด็นระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นโยบายต่างประเทศด้านสาธารณสุข สิทธิมนุษยชน การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและ

ภัยพิบัติ เป็นต้น เพื่อให้กรมองค์การฯ สามารถให้ข้อคิดเห็นเชิงนโยบายจากการมองประเด็นระดับโลกในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบองค์รวม และเพื่อเป็นจุดประสานความร่วมมือด้านประเด็นระดับโลกกับหน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงฯ

1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 กรอบทั่วไป

การศึกษานี้จะเป็นการศึกษาประเด็นระดับโลกและโครงสร้างของกรมองค์การฯ กระทรวงฯ ในระหว่างปี พ.ศ. 2552– พ.ศ. 2553

1.3.2 วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลและเอกสารเป็นหลัก มีการเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงจากหนังสือ และเอกสารของราชการ ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งจะเป็นข้อมูลเชิงเปรียบเทียบจากแนวปฏิบัติของประเทศอื่นๆ โดยจะนำข้อมูลจากการค้นคว้าผลงานวิจัยต่างๆ ของข้าราชการกระทรวงฯ มาประมวล และวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยวิธีพรรณนาเพื่อให้ได้ข้อสรุปของการศึกษาและข้อเสนอแนะ

นอกจากนี้ จะมีการนำความคิดเห็นในแง่มุมต่างๆ จากผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้ปฏิบัติ มาพิจารณาเพื่อให้ได้รับทราบปัญหาในทางปฏิบัติ เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย การพัฒนาองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างกรมองค์การฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกระทรวงฯ ในการรองรับการจัดการประเด็นระดับโลกอย่างทันเหตุการณ์ จากการเป็นจุดประสานความร่วมมือด้านประเด็นระดับโลกกับหน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงฯ

2) เพื่อให้ข้อคิดเห็นเชิงนโยบายจากการมองประเด็นระดับโลกในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบองค์รวม

3) เพื่อประโยชน์ในการวางแผน ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเจรจาด้านประเด็นระดับโลก

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี

2.1.1 แนวนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์/พันธกิจของกระทรวงฯ และกรมองค์การฯ ที่เกี่ยวกับการทูตพหุภาคี

2.1.1.1 นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ตามคำแถลงนโยบายของรัฐบาลเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.2551 ในส่วนที่เกี่ยวกับการทูตพหุภาคีในควมรับผิดชอบของกรมองค์การฯ

“ข้อ 7.5 ส่งเสริมการมีบทบาทร่วมกับประชาคมโลกในเรื่องการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องการค้าสินค้าเกษตร และกฎ ระเบียบด้านทรัพย์สินทางปัญญา การปกป้องรักษาและฟื้นฟูสันติภาพและความมั่นคง การส่งเสริมและคุ้มครองค่านิยมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน มนุษยธรรม การอนุรักษ์และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ตลอดจนร่วมมือในการแก้ไขปัญหาข้ามชาติทุกด้านที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งส่งเสริมให้ไทยเป็นที่ตั้งสำนักงานสาขาขององค์การระหว่างประเทศ และมีความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขึ้น”

“ข้อ 7.6 สนับสนุนการเข้าร่วมในข้อตกลงระหว่างประเทศ ทั้งทวีภาคีและพหุภาคี ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ เร่งรัดการให้สัตยาบันในข้อตกลงที่ได้ลงนามไว้แล้ว และปรับปรุงแก้ไขข้อตกลงที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อประชาชนและสังคม”

2.1.1.2 มติคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2552 เห็นชอบแผนการสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ของไทย สำหรับวาระปี ค.ศ. 2017- ค.ศ. 2018 (พ.ศ.2560 - พ.ศ. 2561) โดยให้เตรียมความพร้อมและพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญด้านพหุภาคีและปัญหาสถานการณ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับความสนใจในกรอบ UNSC เพื่อรองรับการปฏิบัติหน้าที่ในช่วงการรณรงค์หาเสียงและการปฏิบัติหน้าที่ หากไทยได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกไม่ถาวรของ UNSC โดยดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอนและต่อเนื่องระหว่างปี ค.ศ. 2009 - ค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2552- พ.ศ. 2561) โดยกรมองค์การฯ กระทรวงฯ เป็นหน่วยประสานงานหลัก

2.1.1.3 วิสัยทัศน์ของกระทรวงฯ กระทรวงฯเป็นองค์กรหลักในการรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ สถานะและบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศอย่างมีเกียรติและสมศักดิ์ศรี ทั้งทางด้านเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง ศักยภาพความเจริญทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาทางสังคม ตลอดจนนำโอกาสจากกระแสโลกาภิวัตน์มาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนไทย

2.1.1.4 พันธกิจหลักของกระทรวงฯ¹

- 1) ปกป้อง รักษา และส่งเสริมสถานะและผลประโยชน์ของไทยในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- 2) เป็นตัวแทนรัฐบาลในการเจรจาระหว่างประเทศ
- 3) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ นโยบาย กลยุทธ์ด้านการต่างประเทศ และกฎหมายระหว่างประเทศ
- 4) สร้างนักการทูตที่มีจิตสำนึกและมีความเข้าใจสังคมไทย ตลอดจนมีความเชี่ยวชาญและรอบรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวแทนในการรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในต่างประเทศ
- 5) ให้ความคุ้มครอง ส่งเสริม และดูแลสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ ตลอดจนการให้บริการแก่ประชาชนด้านการกงสุล
- 6) ให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานเชิงรุกด้านการต่างประเทศของไทยที่เป็นผลประโยชน์แห่งชาติ และสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับไทยให้ประชาคมโลกได้รับทราบ
- 7) ดำเนินงานเกี่ยวกับพิธีการ ระเบียบแบบแผน ที่สนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศ
- 8) บูรณาการและประสานการดำเนินการกิจต่างประเทศกับทุกภาคส่วน
- 9) ดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

2.1.1.5 อำนาจ หน้าที่และภารกิจของกรมองค์การฯ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมองค์การฯ กระทรวงฯ พ.ศ. 2545² กำหนดว่า กรมองค์การฯมีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินการให้ความร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงในภูมิภาคและสังคมโลก โดยการมีบทบาทอย่างแข็งขันในเวทีระหว่าง

¹ กระทรวงการต่างประเทศ แผนปฏิบัติการกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ.2551 - พ.ศ.2554

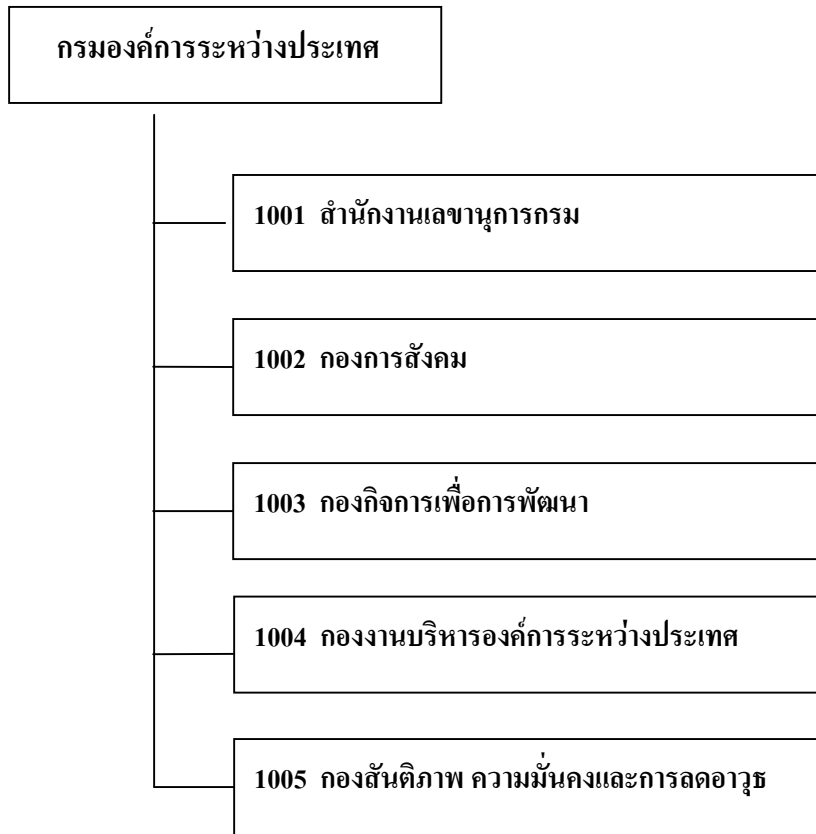
² ภาคผนวก หน้า 37

ประเทศ รักษาพันธกรณีของไทยภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติ และสนธิสัญญาต่าง ๆ ที่ไทยเป็นภาคี เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ และหาแนวทางในการใช้ประโยชน์จากการเป็นภาคีสันติสัญญาและอนุสัญญาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.1.1.6 พันธกิจของกรมองค์การฯ ได้แก่ 1) ส่งเสริมบทบาทเชิงรุกและสถานะของไทยให้เป็นที่ยอมรับในกรอบสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศ และเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ รวมทั้งดำเนินบทบาทที่แข็งขันเพื่อปกป้อง รักษาผลประโยชน์และภาพลักษณ์ของไทยในเวทีดังกล่าว 2) ดำเนินการเจรจาและใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในกรอบการประชุมระหว่างประเทศเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายหลักทางด้านพหุภาคีที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์โดยตรงของไทย 3) ส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงและการลดอาวุธ ด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยราชการในประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าว 4) สร้างเครือข่ายการติดต่อและประสานงานที่ใกล้ชิดกับหน่วยราชการภายในประเทศ เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งในกรณีเร่งด่วนและกรณีปกติ 5) เป็นกลไกกลางในการส่งเสริมให้มีการปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นระหว่างสำนักงานสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่มีสำนักงานในไทย กับหน่วยราชการภายในไทย 6) ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ และประชาสัมพันธ์บทบาทของไทยในเวทีสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ให้แก่สาธารณชน โดยเฉพาะในหมู่เยาวชน เพื่อให้เข้าใจการดำเนินงานของกระทรวงฯ และนโยบายการทูตพหุภาคีของรัฐบาล 7) ผลักดันให้ไทยและคนไทยมีตำแหน่งและเข้าทำงานในเวทีองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น โดยการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยราชการภายใน รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูลว่าด้วยการเลือกตั้งในเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อให้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์ และวางแผนในการสมัครและหาเสียงสนับสนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและบูรณาการ

2.1.1.7 โครงสร้างของกรมองค์การฯ ณ วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2554 กรมองค์การฯ แบ่งโครงสร้างเป็น 4 กอง และ 1 สำนักงาน ได้แก่ 1) สำนักงานเลขานุการกรม 2) กองการสังคม 3) กองกิจการเพื่อการพัฒนา 4) กองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศ และ 5) กองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธ กรมองค์การฯ มีบุคลากรรวม 49 คน ประกอบด้วยอธิบดี 1 คน รองอธิบดี 2 คน ข้าราชการสายการทูต 41 คน และข้าราชการสายธุรการ 5 คน

โครงสร้างกรมองค์การฯ

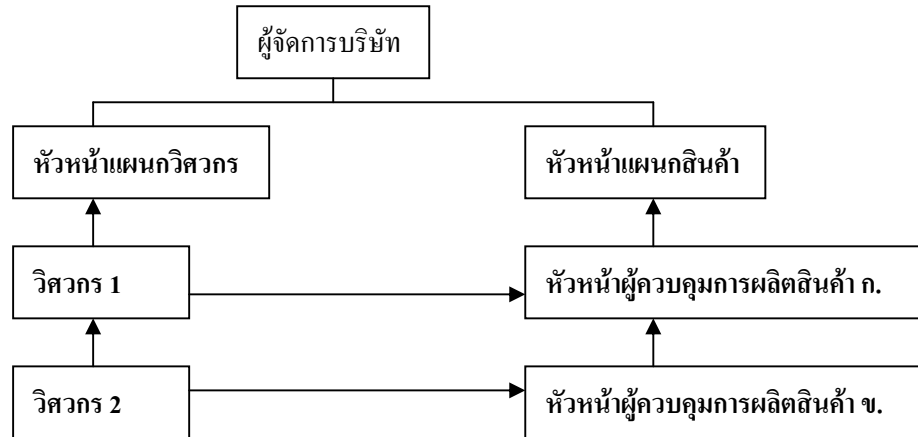
และภารกิจ/งานในกรมองค์การฯ³ มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนข้าราชการเฉลี่ยทุก 2-4 ปี เพราะข้าราชการต้องสลับสับเปลี่ยนออกไปประจำการในสถานเอกอัครราชทูต คณะทูตถาวรฯ และสถานกงสุลใหญ่ของไทยในต่างประเทศ รวมทั้งต้องหมุนเวียนไปปฏิบัติหน้าที่ในกรม/กองต่าง ๆ ภายในกระทรวงฯ ซึ่งส่งผลต่อความต่อเนื่องของงาน และผู้เข้ารับหน้าที่แทนต้องเรียนรู้งานใหม่

³ ภาคผนวก หน้า 42

2.1.2 แนวคิดทฤษฎีองค์กร

2.1.2.1 ทฤษฎีองค์กรแบบตาราง (Matrix Organization) การจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถรายงานตรงต่อผู้บังคับบัญชา 2 หน่วยงานพร้อมกัน เช่น วิศวกรที่ได้รับการมอบหมายให้ดูแลการผลิตสินค้า ก. สามารถจัดทำรายงานการทำงานต่อหัวหน้าผู้ควบคุมการผลิตสินค้า ก. และรายงานตรงต่อหัวหน้าแผนกวิศวกรที่ตนสังกัดอยู่ด้วย

2.1.2.2 ทฤษฎีวิเคราะห์แบบสวอต (SWOT Analysis)⁴ เป็นการวางแผนยุทธศาสตร์โดยนำปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมาศึกษาเพื่อประเมินจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และสิ่งคุกคาม (Threat) ต่อการบรรลุเป้าหมายของทีม/องค์กรของนายอัลเบิร์ต ฮัมฟรี (Albert Humphrey) แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดที่ได้คิดค้นวิธีวิเคราะห์แบบ SWOT นี้ ในช่วงปี ค.ศ. 1960 - ค.ศ.1970

⁴ www.en.wikipedia.org/wiki/SWOT_analysis

สาระสำคัญของการวิเคราะห์ คือ การระบุเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลของทีม/องค์กร และวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินการตามเป้าหมายของทีม/องค์กร โดยแบ่งเป็น 4 ลักษณะคือ

จุดแข็ง Strengths S ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง คือ ลักษณะสำคัญของทีม/องค์กรที่ทำให้ได้เปรียบคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน

จุดอ่อน Weaknesses W ปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อน คือ ลักษณะสำคัญของทีม/องค์กรที่ทำให้เสียเปรียบคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน

โอกาส Opportunities O ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส คือ สิ่ง que ช่วยทำให้ทีม/องค์กรสามารถขายหรือทำกำไรได้มากกว่าคู่แข่งในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

สิ่งคุกคาม Threats T ปัจจัยภายนอกที่เป็นสิ่งคุกคาม คือ ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายของทีม/องค์กร ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน

ตัวอย่างปัจจัยภายใน เช่น บุคลากร สถานะการเงิน เป็นต้น ส่วนปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายเศรษฐกิจมหภาคของรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี กฎหมายระเบียบ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ส่วนแบ่งการตลาด ลำดับความสามารถในการแข่งขัน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มีข้อควรระวังในการวิเคราะห์แบบ SWOT กล่าวคือ ควรพิจารณาเรื่องยุทธศาสตร์ที่จะบรรลุเป้าหมายเป็นหลักมากกว่าการระบุนหาจำนวนปัจจัยต่างๆ จนสับสน เพราะจะไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญสำหรับการตัดสินใจ เช่น โอกาสที่ด้อยกลับกลายเป็นสิ่งคุกคามที่เด่น เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้วิเคราะห์ยังไม่ควรรีบตัดประเด็นต่างๆ โดยไม่ได้พิจารณาให้รอบคอบ เพราะประเด็นที่มีความสำคัญ คือ สิ่งที่สามารถนำมาจัดทำยุทธศาสตร์ได้

การวิเคราะห์แบบ SWOT จะช่วยให้สามารถวางแผนการดำเนินงานขั้นต่อไป เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ แต่หากเป้าหมายที่วางไว้ไม่สามารถบรรลุได้ ผู้วิเคราะห์ต้องกำหนดเป้าหมายใหม่ที่เป็นไปได้ การวิเคราะห์นี้มีประโยชน์ในการกำหนดพื้นที่หรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา สิ่งสำคัญที่ควรเข้าใจ คือ ปัจจัยภายในองค์กรจะเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนขึ้นอยู่กับเป้าหมายที่นำมาใช้วิเคราะห์ในแต่ละเรื่อง การวิเคราะห์สามารถใช้การจับคู่จุดแข็งกับโอกาส และการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์เพื่อปรับจุดอ่อน/สิ่งคุกคามให้เป็นโอกาส เช่น การแสวงหาตลาดใหม่ เป็นต้น แต่หากไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ ก็อาจต้องใช้วิธีลดผลกระทบหรือหลีกเลี่ยงแทน

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1.1 รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน : กรณีกรมองค์การฯ กระทรวงฯ โดยนางบุษยา มาทแล็ง (นบส. รุ่นที่ 51) ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า กรมองค์การฯ ในปัจจุบันเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับปานกลาง รายงานได้นำเสนอปัจจัยแห่งความสำเร็จอันเป็นเงื่อนไขสำคัญของการดำเนินการขับเคลื่อนกรมองค์การฯ ไปเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ว่ามี 4 เรื่อง คือ บุคลากร การบริหารจัดการ วัฒนธรรม องค์กร และภาวะผู้นำ รายงานการศึกษาได้เสนอแนะสิ่งทีควรพิจารณาดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ 1) ควรจัดทำยุทธศาสตร์ พหุภาคีของไทยในเวทีพหุภาคี 2) ควรพิจารณาปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ 3) ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงาน 4) การสร้างสายงานการทูตพหุภาคี และ 5) การพัฒนาบุคลากรของกรมองค์การฯ

2.2.1.2 รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การพัฒนาบุคลากรกรมองค์การฯ ผู้มีความเป็นเลิศด้านการทูตพหุภาคี โดยนายสุรศักดิ์ สุภารัตน์ ผู้อำนวยการกองกิจการเพื่อพัฒนากรมองค์การฯ (นบส. รุ่นที่ 66) ซึ่งได้สรุปข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากรสายการทูตของกรมองค์การฯ อย่างเป็นระบบ จริงจัง และต่อเนื่อง โดยมีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ เช่น การจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการทูตพหุภาคีและงานกรมองค์การฯ ในระดับต่างๆ ตั้งแต่แรกเข้า ระหว่างการปฏิบัติงานที่กรมองค์การฯ การจัดการฝึกอบรมเป็นระยะๆ รวมทั้งการจัดเวทีระดมสมอง การประชุมหารือภายในกรมเพื่อเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการแสวงหาทำที่หรือความเห็นต่อประเด็นปัญหาสำคัญที่มีความสลับซับซ้อน คาบเกี่ยวหลายสาขาที่เป็นปัญหาร่วม มีความอ่อนไหว หรือมีผลกระทบมาก ซึ่งลำพังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจไม่สามารถหาข้อยุติได้ โดยควรพิจารณาขยายวัตถุประสงค์ของการจัดเวทีดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติด้วยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมบรรยายหรือแสดงความคิดเห็นเป็นครั้งคราว ตัวอย่างประเด็นปัญหาที่ควรนำไปหารือในเวทีระดมสมองเพื่อกำหนดทำที่ ได้แก่ การปฏิรูปสหประชาชาติ และการรณรงค์หาเสียงในการสมัครเข้ารับเลือกตั้งในตำแหน่งสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติของไทย เป็นต้น

2.2.1.3 รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่องการจัดทำยุทธศาสตร์การทูตพหุภาคี โดยนายจักริน ฉายะพงศ์ (นบส. รุ่นที่ 58) ผลการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การทูตพหุภาคีเห็นว่ายุทธศาสตร์ในประเด็นต่าง ๆ จะมีความแตกต่างกันไปตามสถานการณ์และเงื่อนไข ทั้งในบริบทระหว่างประเทศและภายในประเทศ ดังนั้น หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องต้องมีนโยบายที่จะพัฒนาเสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบการบริหารงานแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและพัฒนาระบบกลไกการทำงานร่วมกันผ่าน
 กลไก 4 ด้าน ซึ่งสามารถรองรับประเด็นต่างๆ ที่มีความสำคัญในเวทีพหุภาคี ได้แก่ 1) แผนผังเชิง
 ยุทธศาสตร์สำหรับกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) การเตรียมทำที่ร่วมกันสำหรับเวทีพหุภาคี 3) การ
 ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และ 4) การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในการ
 เจรจาระหว่างประเทศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 รายงานผลการประชุมสัมมนา

2.2.2.1 รายงานผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน
 ของกรมองค์การฯ ในวันที่ 11-13 กรกฎาคม พ.ศ.2551 ระบุว่าปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
 ได้แก่ 1) การขาดแคลนผู้ปฏิบัติงานเนื่องจากกำลังคนหรือจำนวนข้าราชการที่มีอยู่จริงไม่สอดคล้อง
 กับปริมาณงานการทูตพหุภาคีที่มีอยู่มากทั้งปี และเป็นรายประเด็นปัญหา ทั้งด้านการเมือง
 เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพัฒนา สังคม วัฒนธรรม สุขอนามัย และการศึกษา ทั้งใน
 ระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ 2) การขาดแคลนความต่อเนื่องและความรู้ความชำนาญ
 ของผู้ปฏิบัติงาน ปัจจุบันประเด็นปัญหาที่มีการหารือในเวทีระหว่างประเทศได้พัฒนาไปอย่าง
 รวดเร็วจึงต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญและความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ในขณะที่
 กระทั่งฯ สับเปลี่ยนโยกย้ายข้าราชการเป็นประจำ ซึ่งหากการจัดสรรข้าราชการลงกรมไม่
 สอดคล้องกับความถนัดหรือความสามารถก็ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้งานใหม่ให้
 ลึกซึ้งมากขึ้น นอกจากนี้ ภาระงานประจำที่เป็นภาระประสานงานมีมากและทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มี
 โอกาสที่จะศึกษาหรือแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม 3) การขาดความชัดเจนในเรื่องขอบเขตความ
 รับผิดชอบระหว่างกรมและระหว่างกอง และ 4) การขาดทำที่และนโยบายที่ชัดเจนในประเด็น
 ปัญหาที่มีการหารือในเวทีระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ การที่บุคลากรในกรมองค์การฯ ทั้งในระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน
 สับเปลี่ยนโยกย้ายเสมอ ๆ ทำให้ขาดการพัฒนาทักษะความรู้ความชำนาญและพันธกิจต่องานของ
 กรมองค์การฯ เนื่องจากเรียนรู้ได้ไม่นานก็ต้องย้าย หรือไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเรียนรู้งาน หรือไม่
 สามารถวางแผนการทำงานเชิงรุก และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่กรมองค์การฯ ได้

2.2.2.2 รายงานผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการของกรมองค์การฯ เรื่องการ
 เตรียมการจัดทำยุทธศาสตร์พหุภาคีเพื่อรองรับการบริหารจัดการประเด็นระดับโลก (Global Issues)
 ในวันที่ 2-4 กรกฎาคม พ.ศ.2553 ณ โรงแรมฟูราม่า อินเทอร์เน็ตเซ็นทรัล จอมเทียน จังหวัดชลบุรี
 ผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้ให้คำนิยามประเด็นระดับโลกที่มีความสำคัญต่อไทย ซึ่งประเด็นข้างต้น
 มีหลายประเด็นที่เป็นประเด็นคาบเกี่ยวระหว่างหน่วยงานในกระทรวงฯ โดยเฉพาะประเด็นด้าน
 เศรษฐกิจ และความมั่นคงระหว่างประเทศ แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะที่เป็นประเด็นระดับโลกที่มี

ความสำคัญและจำเป็นต้องมีการผลักดันอย่างต่อเนื่องในส่วนของกรมองค์การฯ ในช่วงระยะเวลา 3-5 ปีข้างหน้า โดยพิจารณาจากประโยชน์ที่ไทยได้รับ และบทบาทของกระทรวงฯในเรื่องดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่ามี 7 ประเด็น คือ 1. สิทธิมนุษยชน (Human Rights) 2. การโยกย้ายถิ่นฐาน (Migration) 3. ยาเสพติดและสุขภาพ (Narcotic Drugs and Health) 4. ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล (Democracy and Good Governance) 5. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) 6. เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goal MDGs 2015) 7. การรณรงค์สำหรับการรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ปี พ.ศ.2559 (United Nations Security Council Candidature Campaign for 2016)

การสัมมนาได้หารือถึงการจัดแบ่งงานที่เหมาะสมภายในกรมองค์การฯ เพื่อให้สามารถรองรับภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นระดับโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นมาตรการระยะสั้น สำหรับในระยะกลางและระยะยาวนั้น ต้องหารือในรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนงานงบประมาณ และบุคลากร รวมทั้งการกำหนดผู้ประสานงานหลัก (Focal point) ในประเด็นคาบเกี่ยวต่อไป ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเห็นว่าการปรับแบ่งงานที่สามารถกระทำได้ดีทันทีในส่วนของกรมองค์การฯ โดยการโอนงานระหว่างกันเพื่อรองรับประเด็นระดับโลกดังกล่าว คือ

กองการสังคม พิจารณาปรับโครงสร้างของกองแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายสิทธิมนุษยชนและฝ่ายโยกย้ายถิ่นฐาน โดยขอเพิ่มจำนวนบุคลากรเพื่อรองรับการจัดทำรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ (Universal Periodic Review –UPR) ฉบับแรกของไทย และโอนงานด้าน ความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติทางธรรมชาติไปยังกองกิจการเพื่อการพัฒนา และโอนงานในส่วนของยาเสพติด สุขภาพ ประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล ใ้ภายใต้กลุ่มงานใหม่ที่อาจจัดตั้งขึ้นในอนาคตเมื่อมีบุคลากรเพิ่ม โดยแยกออกจากกองการสังคมเพื่อลดปริมาณภารกิจของกองที่มีมากในปัจจุบัน

กองกิจการเพื่อการพัฒนา รับโอนงานด้านความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติทางธรรมชาติจากกองการสังคม เพิ่มจากงานด้านการพัฒนาและสิ่งแวดล้อมที่ กองดูแลรับผิดชอบในปัจจุบัน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ งานเอสแคป โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ การจัดการภัยพิบัติ เป็นต้น

กองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศ ได้โอนงานด้านการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้หน่วยงานในกรอบสหประชาชาติไปที่สำนักงานเลขานุการกรม และรับโอนงานในกรอบกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-aligned Movement – NAM) จากกองสันติภาพ ฯ มาเพิ่ม จากงานที่ดูแลในปัจจุบัน เช่น ด้านเสวนาระหว่างความเชื่อ คณะกรรมการประสานงานด้านสหประชาชาติและคณะอนุกรรมการงานด้านการเลือกตั้งในองค์การฯ งานสหภาพรัฐสภาสากล งานด้านการบริหารของสหประชาชาติ เป็นต้น

กองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธ ให้โอนงานในกรอบ NAM ไปให้ กองงานบริหารองค์การฯ และเพิ่มการประสานงานด้านการก่อการร้ายสากลที่มีการหารือในกรอบ สหประชาชาติกับกลุ่มงานความมั่นคงระหว่างประเทศ จากงานที่ดูแลในปัจจุบัน เช่น UNSC กองกำลังรักษาสันติภาพ การลดอาวุธ การไม่เผยแพร่อาวุธนิวเคลียร์ เป็นต้น

สำนักงานเลขานุการกรม รับโอนงานด้านการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้หน่วยงานใน กรอบสหประชาชาติของกรมองค์การฯ จากกองงานบริหารฯ และงานสมาคมสหประชาชาติ นอกเหนือ จากงานบริหารกรมฯ และอากรับงานด้านบริหารของสหประชาชาติเพิ่มเติมในอนาคต เมื่อได้รับการจัดสรรทรัพยากรและบุคลากรอย่างเพียงพอ

บทที่ 3

เรื่องที่ศึกษา

3.1 คำนิยามประเด็นระดับโลก (Global Issues)

ก. คำนิยามจากเว็บไซต์ Merriam-Webster Learner's Dictionary⁵ Global Issues หมายถึง ปัญหา / ข้อกังวลที่เกี่ยวข้องกับทั่วโลก (Global - involving the entire world ,worldwide Issues – problems or concerns)

ข. ในส่วนของเว็บไซต์สหประชาชาติไม่ได้มีการให้คำนิยามที่ชัดเจน⁶ แต่มีรายชื่อประเด็นระดับโลกที่สหประชาชาติให้ความสนใจเพราะมีผลกระทบต่อประชาคมโลก และเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพังประเทศเดียว ต้องอาศัยความร่วมมือในกรอบพหุภาคีเป็นหลัก เช่น ประชาธิปไตย สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การพัฒนา มนุษยธรรมและความช่วยเหลือด้านภัยพิบัติ สาธารณสุข สันติภาพและความมั่นคง สิทธิมนุษยชน การก่อการร้าย สตรี น้ำ เป็นต้น

ค. กรมองค์การฯ ได้จัดการสัมมนา ในระหว่างวันที่ 2-4 กรกฎาคม พ.ศ.2553 ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเห็นว่าประเด็นระดับโลก คือ

- ประเด็นที่ได้รับความสนใจจากประชาคมโลกในเวทีระหว่างประเทศ
- เชื่อมโยง/ส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านบวกและลบต่อประชาคมโลก
- มีผลกระทบกว้างและลึกกว่าประเด็นระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และข้ามประเทศ
- เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ในหลายมิติ เช่น ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม
- จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระดับโลกในการทำความเข้าใจหรือแก้ปัญหา ประเทศหรือภูมิภาคเดียวไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง
- ผลประโยชน์ของประเทศใดประเทศหนึ่งที่จะต้องปกป้อง/ส่งเสริมโดยอาศัยความร่วมมือในระดับพหุภาคี

⁵ www.learnersdictionary.com/search

⁶ www.un.org/en/globalissues/index.shtml

และประเด็นระดับโลกที่ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเห็นว่ามีความสำคัญต่อไทย ได้แก่

- สิ่งแวดล้อม / การพัฒนาเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ ความหลากหลายทางชีวภาพ
- สิทธิมนุษยชน / การโยกย้ายถิ่นฐาน / ประชาธิปไตย และการทุจริต
- ความมั่นคงของมนุษย์ / สาธารณสุข / ยาเสพติด / ความมั่นคงทางอาหารและเกษตรกรรม
- สันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ / การลดอาวุธ / การต่อต้านการก่อการร้าย
- การพัฒนา / การบริหารจัดการและการเตรียมรับภัยพิบัติ
- การพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ / การค้าระหว่างประเทศ / ความเชื่อมโยงระดับโลก / สิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญา
- พลังงาน
- สื่อระหว่างประเทศ และความมั่นคงแห่งชาติ
- การอนุวัติการสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

ซึ่งประเด็นข้างต้นมีหลายประเด็นที่เป็นประเด็นคาบเกี่ยวระหว่างหน่วยงานในกระทรวงฯ โดยเฉพาะประเด็นด้านเศรษฐกิจ และความมั่นคงระหว่างประเทศ แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนที่เป็น ประเด็นระดับโลก ตามความหมายข้างต้น และเป็นประเด็นที่มีความสำคัญซึ่งจำเป็นต้องมีการผลักดันอย่างต่อเนื่องในส่วนของกรมองค์การฯ ในช่วงระยะเวลา 3-5 ปีข้างหน้า โดยพิจารณาจากประโยชน์ที่ไทยได้รับ และบทบาทของกระทรวงฯในเรื่องดังกล่าว สรุปได้ 7 ประเด็น ดังนี้

- 1) สิทธิมนุษยชน (Human Rights)
- 2) การโยกย้ายถิ่นฐาน (Migration)
- 3) ยาเสพติดและสาธารณสุข (Narcotic Drugs and Health)
- 4) ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล (Democracy and Good Governance)
- 5) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)
- 6) เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millenium Development Goal หรือ MDGs 2015)
- 7) การรณรงค์สำหรับการรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

วาระปี พ.ศ.2560- พ.ศ.2561 โดยเลือกตั้งในปี พ.ศ.2559 (United Nations Security Council หรือ UNSC Candidature Campaign 2016)

3.2 การศึกษารูปแบบโครงสร้างของกระทรวงการต่างประเทศของประเทศต่างๆ

จากการศึกษารูปแบบโครงสร้างของกระทรวงฯ จำนวน 5 ประเทศ คือ ชิลี สิงคโปร์ อินโดนีเซีย สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น ในส่วนของหน่วยงานด้านพหุภาคี องค์การระหว่างประเทศ และประเด็นระดับโลก สามารถจำแนกโครงสร้างใหญ่ๆ ออกได้ ดังนี้

3.2.1 โครงสร้างที่มีกรมพหุภาคีและกรมประเด็นระดับโลก เช่น กระทรวงฯ ชิลี⁷ ในกรม พหุภาคีจะประกอบด้วยงานในกรอบพหุภาคีหลายระดับ เช่น สหประชาชาติ ภูมิภาคอเมริกา และอนุภูมิภาคละตินอเมริกา ส่วนกรมประเด็นระดับโลก จะดูแลภารกิจที่เกี่ยวข้องกับประเด็นระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิทธิมนุษยชน เป็นต้น

3.2.2 โครงสร้างที่มีกรมองค์การฯ ดูแลงานด้านสหประชาชาติ โดยแบ่งงานเป็นกองตามลักษณะการแบ่งงานของหน่วยงานหลักของสหประชาชาติ และแยกงานด้านกฎหมาย เป็นกรม สนธิสัญญาและกฎหมายต่างหากอีกกรมหนึ่ง เช่น กระทรวงการต่างประเทศไทย สิงคโปร์⁸ อินโดนีเซีย⁹ โดยไม่มีการตั้งกรมประเด็นระดับโลกแยกต่างหาก แต่ประเด็นระดับโลกต่างๆ จะแฝงอยู่ในงานของกรมองค์การฯ

3.2.3 โครงสร้างที่ไม่มีกรมองค์การฯ หรือกรมพหุภาคี แต่มีการจัดตั้งกองที่ดูแลประเด็นระดับโลกที่สำคัญของตนโดยเฉพาะ ภายในกรมใดกรมหนึ่ง เช่น กระทรวงการต่างประเทศสหราชอาณาจักร¹⁰

3.2.4 โครงสร้างที่สำนักนโยบายเป็นผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นระดับโลก เช่น กระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น¹¹

⁷ ชิลี http://www.minrel.gob.cl/prontus_minrel/site/edic/base/port/asuntos_globales.php

⁸ สิงคโปร์ <http://www.sgdi.gov.sg/>

⁹ อินโดนีเซีย <http://www.deplu.go.id/Pages/Orgz.aspx?IDP=5&l=en>

¹⁰ สหราชอาณาจักร <http://www.fco.gov.uk/en/global-Issues/>

¹¹ ญี่ปุ่น <http://www.mofa.go.jp/about/hq/chart.html> <http://www.mofa.go.jp/policy/un/index.html>

3.3 ผลการวิเคราะห์ SWOT ของกระทรวงฯ¹²

เพื่อแสดงให้เห็นว่าบทบาทของกระทรวงฯ ในฐานะผู้กำหนดนโยบายการต่างประเทศ ผู้ดำเนินงานและประสานงานหลักด้านการต่างประเทศมีความสำคัญ และไม่สามารถโอนงานนี้ไปให้กระทรวงอื่นทำได้

3.3.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และถึงคุกคาม

จุดแข็ง

1. กระทรวงฯ สามารถสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในต่างประเทศได้อย่างใกล้ชิดและกว้างขวาง ดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศได้อย่างคล่องตัว สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก และให้คำแนะนำด้านนโยบายได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว และทันการณ์ เนื่องจากมีสำนักงานทางการทูต 83 แห่ง ใน 61 ประเทศทั่วโลก
2. กระทรวงฯ สามารถเป็นตัวแทนเจรจาในนามของไทยได้โดยไม่ต้องผูกติดอยู่กับผลประโยชน์เฉพาะทางขององค์กรหรือส่วนบุคคล สามารถวิเคราะห์ / ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ครอบคลุมในทุกมิติ รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยในประเด็นที่เป็นปัญหาข้ามชาติและปัญหาใหม่ๆ ได้ เนื่องจากมีความรู้ความชำนาญในการดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างครอบคลุม สามารถเชื่อมโยงประเด็นการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน และมองเห็นสิ่งที่เป็นผลประโยชน์ของประเทศและประชาชนในภาพรวมทั้งหมดได้
3. กระทรวงฯ สามารถให้บริการด้านกฎหมายระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากเป็นองค์กรที่สะสมองค์ความรู้ด้านกฎหมายระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน และมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายจำนวนมาก

จุดอ่อน

1. กระทรวงฯ ยังไม่สามารถประชาสัมพันธ์ผลงานและบทบาทให้ประชาชนเข้าใจภารกิจของกระทรวงฯ ได้เต็มที่ เพราะข้าราชการแต่ละคนมีภารกิจมาก และอีกส่วนหนึ่งเพราะข้าราชการยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของงานประชาสัมพันธ์
2. งานของกระทรวงฯ สะดุดหรือล่าช้าบ้างเนื่องจากมีการโยกย้าย ข้าราชการ เป็นระยะๆ และข้าราชการต้องเดินทางไปราชการเข้าร่วมการประชุมในขณะที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่น้อย
3. ข้าราชการรู้ไม่ลึกในประเด็นระหว่างประเทศใหม่ๆ ทำให้ปฏิบัติงานได้ประสิทธิภาพผลน้อย เนื่องจากคุ้นเคยกับการเป็นผู้รู้และทำงานรอบด้าน จึงปรับตัวไม่ทันกับโลกซึ่งมีความ

¹² แผนยุทธศาสตร์ 4 ปี กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2553- พ.ศ.2556 , 149-160

- ซับซ้อนและต้องการความรู้เฉพาะทางในหลายด้านๆ เช่น พลังงาน ภูมิอากาศ กฎระเบียบระหว่างประเทศ ศาสนาอิสลาม วิถีมุสลิม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาอาระบิก ฯลฯ
4. การบริหารบุคคลขาดแรงจูงใจ เนื่องจากกระทรวงฯ เห็นว่าบุคลากรมีความเท่าเทียมกัน ระบบการวางแผนและประเมินผลเป็นจุดอ่อนของกระทรวงฯ เนื่องจากการประเมินผลด้านประสิทธิผล ประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้รับบริการได้ยาก เพราะผู้รับบริการมีความหลากหลายทั้งในรูปของประเทศ องค์กร ประชาชนในประเทศและต่างประเทศ ประชาคมระหว่างประเทศ ฯลฯ นอกจากนี้งานของกระทรวงฯ มีผลในเชิงนามธรรมมากกว่ารูปธรรม เช่น ส่งเสริมความสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศ จึงยากที่จะวัดความสำเร็จให้ออกมาเป็นรูปธรรม

โอกาส

1. กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ความสัมพันธ์มีหลายมิติ งานของกระทรวงฯ ต้องสัมผัสและสัมพันธ์กับประเด็นระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าว ทำให้กระทรวงฯ ได้เปรียบในการมองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ครอบคลุมในทุกมิติ มากกว่าส่วนราชการที่จะมุ่งมองในมิติด้านใดด้านหนึ่งที่ตนรับผิดชอบอยู่ และอยู่ในฐานะที่จะให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลในเรื่องนโยบายต่างประเทศที่มีความสมดุลในมิติต่างๆ ได้ดีกว่าหน่วยงานอื่น
2. บทบาทขององค์การระหว่างประเทศที่ไม่ใช่หน่วยงานรัฐที่เพิ่มมากขึ้น และการขยายตัวของปัญหาข้ามแดนหรือข้ามชาติ ทำให้การดำเนินการความสัมพันธ์แบบพหุภาคีมีความสำคัญมากขึ้น ส่งผลให้บทบาทของกระทรวงฯ ในด้านนี้มีความสำคัญมากขึ้นด้วย
3. ระบบการสื่อสารและคมนาคมที่พัฒนาขึ้นทำให้เกิดปัญหาระหว่างประเทศมากขึ้น เช่น ผู้ลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย การลักลอบนำเข้ายาเสพติด ปัญหาผู้ก่อการร้ายข้ามแดน ซึ่งอาจลุกลามมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ จึงเป็น โอกาสที่กระทรวงฯ จะมีบทบาทร่วมในการแก้ไขปัญหามากขึ้น
4. สภาพเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกทำให้รัฐบาลต้องดำเนินมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ทำให้กระทรวงฯ มีภารกิจเพิ่มขึ้นในการเร่งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับ การสร้างความเชื่อมั่นแก่ต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในไทย การเสริมสร้างความร่วมมือทางการค้าให้สอดคล้องกับศักยภาพในการผลิตและบริการของแต่ละประเทศ นอกจากนี้สถานการณ์ดังกล่าวยังช่วยลดแรงกดดันทางการเมืองจากประเทศตะวันตกต่อไทยและอาเซียนในประเด็นต่างๆ เช่น ปัญหาพม่า ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็น

โอกาสอันดีของกระทรวงฯ ในการดำเนินนโยบายรัฐบาลในการเสริมสร้างความสัมพันธ์และภาพลักษณ์ในเชิงรุกของไทย

5. ความขัดแย้ง/ปัญหาการเมืองระหว่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้นเป็นโอกาสให้ไทยแสดงบทบาทในเวทีระหว่างประเทศมากขึ้น โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
6. การขยายกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาในระดับพหุภาคี ส่งผลให้กระทรวงฯ มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการประสานงานหน่วยงานราชการ / หน่วยงานอื่นๆ และนำความร่วมมือต่างๆ มาใช้กับการกำหนดนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา กับประเทศต่างๆ เพื่อให้ประเทศผู้รับความช่วยเหลือมีเสถียรภาพทางการเมือง ส่งผลให้การดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทยสามารถดำเนินไปตามแผนและต่อเนื่อง
7. การแสวงหาผลประโยชน์ในเวทีพหุภาคี โดยการแข่งขันสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งสมาชิกองค์การระหว่างประเทศมีความเข้มข้นมากขึ้นทำให้บทบาทของกระทรวงฯ ในฐานะเป็นหน่วยประสานกลางในการรณรงค์หาเสียงและแลกเปลี่ยนในองค์การระหว่างประเทศมีความสำคัญมากขึ้น

สิ่งคุกคาม

1. ปัจจุบันผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในประเทศเชื่อมโยงกับการชักนำองค์การระหว่างประเทศและต่างชาติเข้ามาแทรกแซงอำนาจอธิปไตยของไทย ดังนั้น กระทรวงฯ จำเป็นต้องวางแผนป้องกันหรือแก้ไขเพื่อรักษาเอกราชอธิปไตยและบูรณภาพของดินแดน รวมทั้งผลประโยชน์แห่งชาติ โดยกระทรวงฯ มีกลไกเตือนภัย แต่ยังคงขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการประสานงานและนำทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาวางแผนร่วมกันเพื่อป้องกันหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับไทย
2. ไทยขาดนโยบายพหุภาคีด้านสิทธิมนุษยชนในทุกมิติที่ชัดเจน รวมถึงระบบฐานข้อมูล / สารสนเทศ ระบบวางแผน การประเมินผล การสร้างเครือข่ายพหุภาคี ขาดนโยบายเชิงรุก/เชิงรับที่สอดคล้องอย่างทันที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการขาดผู้ประสานงานหลัก งานด้านสิทธิมนุษยชนที่มีคุณภาพและบุคลากรที่มีศักยภาพมากกว่าปัจจุบัน ทำให้มีช่องว่างที่ต่างชาติจะเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในไทยได้ง่าย

3.3.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อกำหนดทางเลือก

จุดแข็งกับโอกาส มีทางเลือกดังต่อไปนี้ กระทรวงฯ สามารถใช้เครือข่าย สถานเอกอัครราชทูต คณะผู้แทนถาวรฯ สถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศดำเนินงานตามเป้าหมายได้อย่างเป็นระบบ

จุดแข็งกับสิ่งคุกคาม มีทางเลือกดังต่อไปนี้ กระทรวงฯ สามารถประเมินสถานการณ์ในต่างประเทศ เพื่อให้คำแนะนำถึงแนวปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาจากประสบการณ์ของประเทศอื่น ๆ รวมทั้งหารือและติดตามผลได้อย่างรวดเร็ว

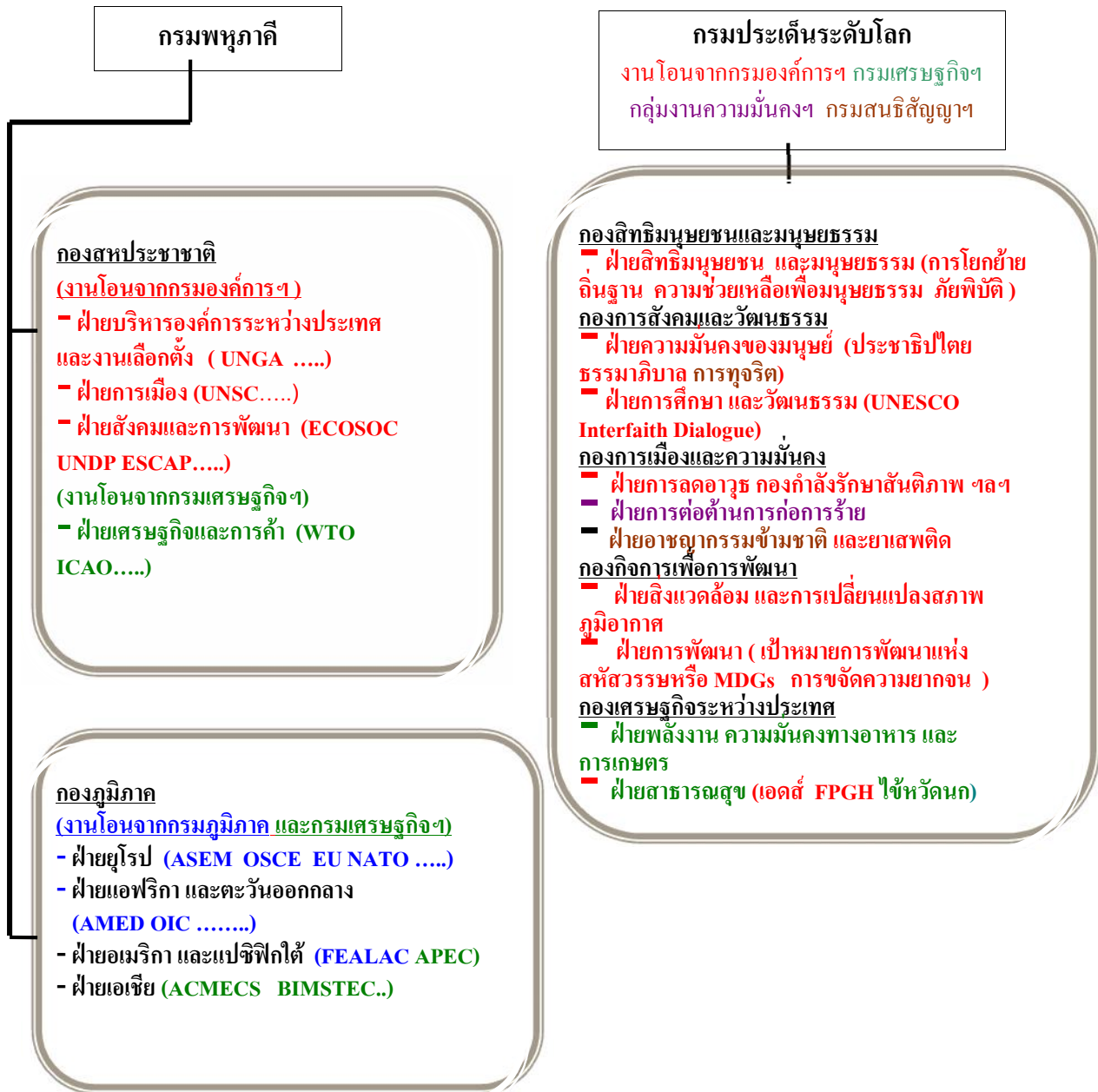
จุดอ่อนกับโอกาส มีทางเลือกดังต่อไปนี้ การขาดความต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่เนื่องจากการโยกย้ายงานบ่อยๆ กรมองค์การฯ เสนอให้กระทรวงฯ พิจารณาการกำหนดเส้นทางของอาชีพ (career path) สำหรับกลุ่มผู้ที่มีศักยภาพด้านการทูตพหุภาคีเพื่อสร้างแรงจูงใจและพัฒนาบุคลากร ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเด็นระดับโลกได้โดยอาศัยการให้ทุนการศึกษา การฝึกงาน ทั้งในกระทรวงฯ และท้องถิ่นระหว่างประเทศต่างๆ อย่างครบวงจรเพื่อสร้างบุคลากรในระดับผู้เชี่ยวชาญต่อไป

จุดอ่อนกับสิ่งคุกคาม มีทางเลือกดังต่อไปนี้ กระทรวงฯ ต้องใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ช่วยให้ประชาชนเข้าใจงานของสหประชาชาติ และส่งเสริมให้คนไทยได้ทำงานในองค์กรระหว่างประเทศเพื่อช่วยเป็นกระบอกเสียงและสร้างเครือข่ายต่างๆ ในกรณีที่ไทยเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองภายใน ปัญหาเขตแดน การเรียกร้องแบ่งแยกดินแดน การประท้วงชุมนุมต่างๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการแทรกแซงจากต่างประเทศ หรือให้สหประชาชาติและองค์กรต่างประเทศใช้ประเด็นทางด้านสังคมมากกดดัน หรือคว่ำบาตรการค้าการลงทุนในไทย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

3.4 รูปแบบการจัดโครงสร้างกรมองค์การฯ เพื่อรองรับประเด็นระดับโลกที่ไทยให้ความสำคัญ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอเสนอรูปแบบการจัดโครงสร้าง 2 รูปแบบ คือ 1) การจัดโครงสร้างแบบที่คิดว่าควรจะเป็น (what should be) กับ 2) การจัดโครงสร้างแบบที่สามารถทำได้ (what can be) เพื่อเปรียบเทียบ ดังนี้

3.4.1 การศึกษาโครงสร้างตามรูปแบบที่ 1 การแยกเป็นกรมพหุภาคีกับกรมประเด็นระดับโลก

หน่วยงานเดิมภายในกระทรวงฯ ที่เกี่ยวข้องกับงานในกรอบพหุภาคี มี 9 หน่วยงาน ดังนี้

- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (งานและหน่วยงานด้านเศรษฐกิจในกรอบ UN เช่น WTO ICAO งานในกรอบพหุภาคีอื่นๆ ด้านเศรษฐกิจ เช่น APEC ACMECS และ BIMSTEC)
- กรมองค์การฯ (งานในกรอบ UN และหน่วยงานของ UN เช่น UNGA UNSC UNICEF ECOSOC ESCAP)

- กรรมาอาเซียน (ASEAN)
- สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.)
- กลุ่มงานความมั่นคงระหว่างประเทศ (งานด้านการต่อต้านการก่อการร้าย)
- กรรมาสนธิสัญญาและกฎหมาย (งานด้านกฎหมายในกรอบสหประชาชาติ อาชญากรรมข้ามชาติ การทุจริต)
- กรรมาเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา (งานพหุภาคีในกรอบ OIC AMED)
- กรรมาอเมริกา และแปซิฟิกใต้ (งานพหุภาคีในกรอบ FEALAC)
- กรรมายุโรป (งานพหุภาคีในกรอบ ASEM OSCE EU NATO)

ข้อคิดเห็นต่อการปรับโครงสร้างตามรูปแบบที่ 1

การจัดโครงสร้างในลักษณะนี้จะเห็นการแบ่งงานประเด็นระดับโลกชัดเจน แต่อาจเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติเพราะเป็นการขอตั้งกรมใหม่ 2 กรม (กรมพหุภาคี กรมประเด็นระดับโลก) และขอยุบรวมองค์การฯ และ โอนงานความร่วมมือในกรอบพหุภาคีออกจาก 4 กรม 1 กลุ่มงาน คือ กรรมายุโรป กรรมาอเมริกาฯ กรรมาเอเชียใต้ฯ กรรมาเศรษฐกิจฯ และกลุ่มงานความมั่นคงระหว่างประเทศ

อำนาจหน้าที่ของกรมใหม่ 2 กรม โดยสรุป

1. **กรมพหุภาคี** รับโอนงานในกรอบความร่วมมือพหุภาคีระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับอนุภูมิภาคจากกรมต่างๆ มา (ยกเว้นกรรมาอาเซียน เพราะเป็นกรอบพหุภาคีที่มีความสำคัญและมีการขยายงานอย่างต่อเนื่องตามนโยบายรัฐบาล) กรมพหุภาคีจะทำหน้าที่ดูแลความร่วมมือในภาพรวมของ กรอบพหุภาคีต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการบริหารงานของแต่ละองค์กร (การตั้งงบประมาณ หมาคงบุดหนุนของแต่ละองค์กร การดำเนินงานของสำนักเลขาธิการ การประชุมด้านบริหารฯลฯ) การเข้าร่วมและจัดประชุมระดับต่างๆ เช่น ระดับผู้นำ รัฐมนตรีด้านการต่างประเทศ เจ้าหน้าที่อาวุโส เป็นต้น

2. **กรมประเด็นระดับโลก** จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานหลักระหว่างกรมพหุภาคีกับกระทรวงเจ้าของเรื่องประเด็นระดับโลก เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานข่าวกรอง เป็นต้น โดยกรมประเด็นระดับโลกจะส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมในเวทีต่างๆ เพื่อร่วมเจรจา และติดตามพัฒนาการของประเด็นระดับโลกนั้นๆ เพื่อนำมาประมวลทำที่ไทย และให้ข้อคิดเห็นด้านนโยบายในภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

3. **ข้อดี** คือ ทำให้กระทรวงฯ สามารถพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านประเด็นระดับโลกและการบริหารจัดการองค์การระหว่างประเทศในกรอบต่างๆ เช่น การบริหารจัดการสำนักเลขาธิการอย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัด รวมทั้งสามารถประเมินความคุ้มค่าของเงินอุดหนุนที่ไทยบริจาคให้องค์การระหว่างประเทศต่างๆ ในแต่ละปี นอกจากนี้ ยังขยายกรอบสำหรับการแลกเปลี่ยนสำหรับการเลือกตั้งในองค์กรด้านเศรษฐกิจกับด้านอื่นๆ ขององค์การสหประชาชาติ เพราะในปัจจุบัน กระทรวงฯ ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนในการเลือกตั้งระหว่างองค์กรที่กรมองค์การฯ กับองค์กรที่กรมเศรษฐกิจฯ ดูแล เพราะข้อจำกัดเรื่องเวลา และความยุ่งยากในทางปฏิบัติ

4. **ข้อเสีย** คือ การโอนงานด้านพหุภาคีและประเด็นระดับโลกออกจาก 4 กรมและ 1 กลุ่มงาน ทำให้ปริมาณงานของหน่วยงานดังกล่าวลดน้อยลง จนลดบทบาทความสำคัญ ซึ่งจะเป็นการแทรกแซงงานของหน่วยงานอื่นๆ และสำหรับกรมประเด็นระดับโลกนั้น บางประเด็นอาจไม่ใช่ประเด็นที่เป็นปัญหาถาวร เช่น ไซ้หวัดนก เป็นต้น ประเด็นระดับโลกจึงมีความไม่แน่นอน เพิ่มหรือลดได้ตลอดเวลา

3.4.2 การศึกษาโครงสร้างตามรูปแบบที่ 2

หลังจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการของกรมองค์การฯ ในระหว่างวันที่ 2-4 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 กรมองค์การฯ ได้มีการโอนงานกันภายในกรมเพื่อจัดระเบียบสำหรับการรองรับประเด็นระดับโลกโดยยังไม่ได้มีการปรับโครงสร้างใดๆ อย่างเป็นรูปธรรม

ที่ผ่านมาในอดีต มีการเกลี่ยงานกันระหว่างกองการสังคมกับกองอื่นๆ มีการโอนงานด้านยาเสพติด และโรคเอดส์ของฝ่ายความมั่นคงของมนุษย์ ไปที่กองงานบริหารองค์การฯ และโอนงาน UNESCO ไปที่กองกิจการเพื่อการพัฒนา นอกจากนี้ งานด้านงบประมาณเงินอุดหนุนในกรอบสหประชาชาติก็มีการโอนกันไปมาระหว่างสำนักงานเลขานุการกรมกับกองงานบริหารองค์การฯ สาเหตุสำคัญของการโอนงานระหว่างกองต่างๆ ในกรมองค์การฯ ที่ผ่านมา คือ ปริมาณงานของแต่ละกองไม่สมดุลกัน การโอนเกลี่ยงานระหว่างกองอย่างไม่เป็นทางการเป็นมาตรการชั่วคราวในทางปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยไม่ได้มีการแก้ไขอำนาจหน้าที่ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมองค์การฯ กระทรวงฯ พ.ศ. 2545 แต่อย่างใด

ต่อมาในเดือนกันยายน พ.ศ.2553 กรมองค์การฯ ได้มีบันทึกที่ 1001/1364/2553 ลงวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2553¹³ เรียนเสนอข้อคิดเห็นเรื่องการปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ โดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและเห็นว่ากรมองค์การฯ น่าจะปรับโครงสร้างเป็นระยะๆ โดยให้แยกงานประเด็นระดับโลก 7 ประเด็น ตามผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการฯ ที่กรมเห็นว่ามีความสำคัญ

¹³ ภาคผนวก หน้า 45

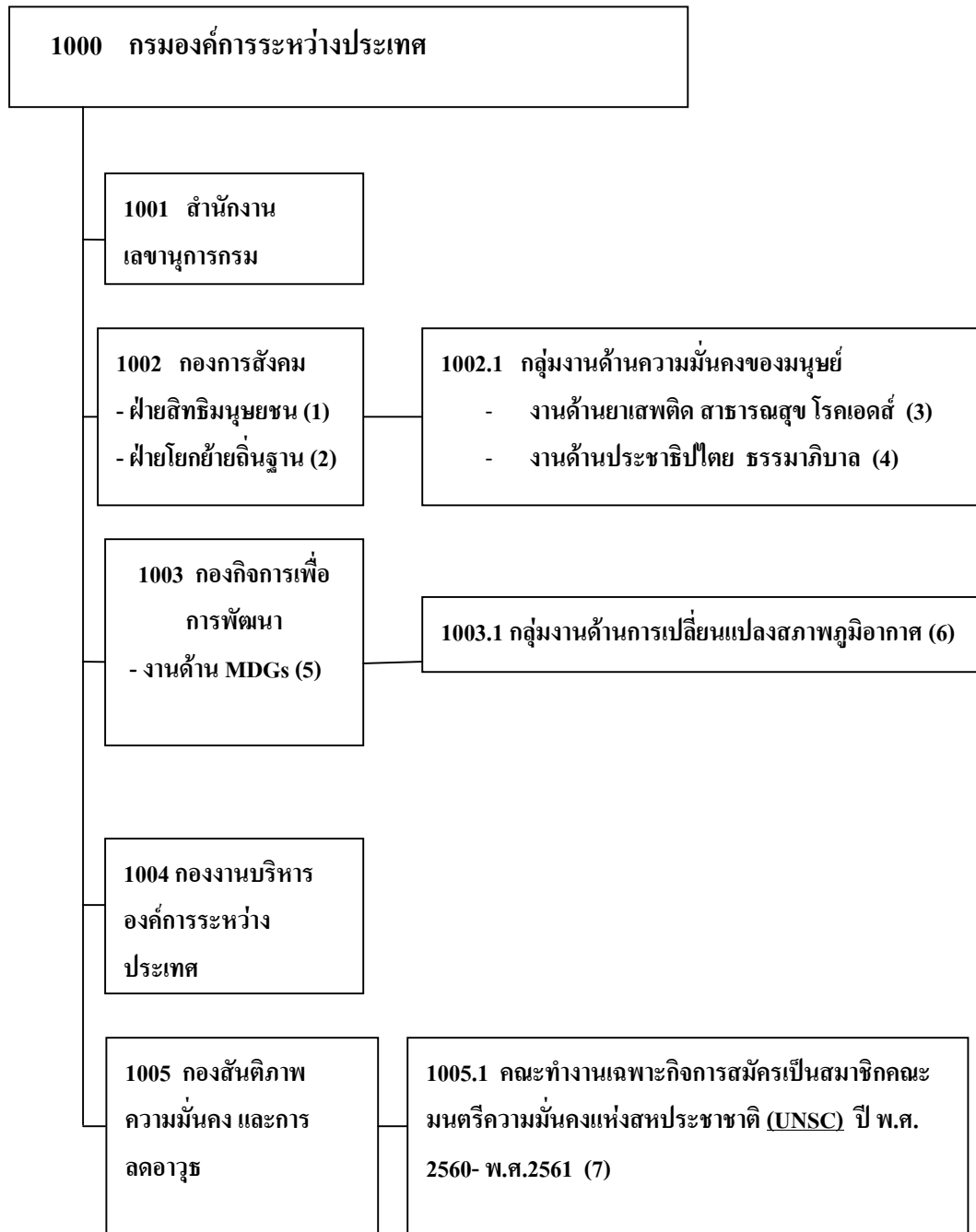

ในระยะ 3-5 ปี ออกมาตั้งเป็นกลุ่มงาน/ คณะทำงานไปพลางก่อน จนกว่าข้อเสนอเรื่องการปรับโครงสร้าง จะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และคณะรัฐมนตรี ซึ่งไม่สามารถประมาณได้ว่าจะใช้เวลานานเท่าใด¹⁴ คณะกรรมการนโยบายกำลังคนภาครัฐ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มีมติไว้ชัดเจนเรื่องการไม่ให้ขยายอัตรากำลังคนภาครัฐเนื่องจากจะเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณ

---

¹⁴ นายสนิทกร กาญจนจิตรรา เลขาธิการสำนักงานข้าราชการพลเรือน ได้บรรยายในการอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 3 ที่ห้องนราธิป กระทรวงการต่างประเทศ ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2554 ว่า งบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรภาครัฐสูงถึงร้อยละ 60 ของเงินงบประมาณในแต่ละปี จึงมีการพิจารณาว่าจำเป็นต้องควบคุมปริมาณข้าราชการไม่ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น

โครงสร้างตามรูปแบบที่ 2 การตั้งกลุ่มงานและคณะทำงานเฉพาะกิจ

ผลการวิเคราะห์ SWOT กรมองค์การฯ ต่อการปรับโครงสร้างตามรูปแบบที่ 2

จุดแข็ง

1. บุคลากรของกรมองค์การฯ มีความรู้ความชำนาญด้านการเจรจาจากการติดตามประเด็นระดับโลกใกล้ชิดมากกว่ากรมอื่น เพราะเข้าร่วมประชุมในเวทีสำคัญ เช่น สหประชาชาติ
2. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับหน่วยงานเจ้าของเรื่องประเด็นระดับโลกมากกว่ากรมอื่นๆ เพราะประสานงานในกรอบสหประชาชาติเป็นประจำ
3. มีความรู้ในประเด็นระดับโลกที่ดูแลอย่างลึกซึ้งเพราะมีโอกาสปฏิบัติงานแบบครบวงจร ทั้งการประจำการในต่างประเทศและที่กรมองค์การฯ บุคลากรมีประสบการณ์การทำงานด้าน พหุภาคี และสามารถสร้างเส้นทางของอาชีพเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนี้

จุดอ่อน

1. งบประมาณของกรมองค์การฯ มีจำกัด ไม่สามารถส่งเจ้าหน้าที่ติดตามดูแลประเด็นระดับโลกนอกกรอบสหประชาชาติได้
2. บุคลากรของกรมองค์การฯ มีจำนวนจำกัด ทำให้ต้องรับผิดชอบหลายประเด็นพร้อมกัน
3. การแบ่งภารกิจตามอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัติการแบ่งงานกรมกอง ปี พ.ศ.2545 ยังไม่สมดุล บางกองมีงานมาก บางกองมีงานน้อย
4. กองการสังคมมีเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าฝ่ายไม่เพียงพอสำหรับการคลั่งกรองงาน
5. เจ้าหน้าที่มีการหมุนเวียนงานและลาศึกษาต่อ ทำให้ขาดความต่อเนื่อง

โอกาส

1. ประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญกับประเด็นระดับโลก และแสวงหาความร่วมมือในกรอบพหุภาคีเพิ่มขึ้น
2. กรมอื่นอาจปฏิบัติงานมิติเดียว จึงมีข้อจำกัดในการมองภาพรวมของประเด็นระดับโลกในแต่ละเวที
3. ในช่วงที่กรมองค์การฯ มีแผนงานเชิงรุกด้านสหประชาชาติ เช่น ด้านสิทธิมนุษยชน คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ จึงเป็นโอกาสที่จะขอปรับโครงสร้างเพื่อรองรับงานประเด็นระดับโลก

สิ่งคุกคาม

1. รัฐบาลยังมีนโยบายที่จำกัดการขยาย/ปรับโครงสร้างทบวงกรม และเพิ่มจำนวนข้าราชการ เพราะภาระงบประมาณ
2. ประเด็นระดับโลกส่งผลกระทบต่อโลกในวงกว้างและเร็วขึ้น จนตั้งตัวไม่ทัน

3. การพัฒนาเทคโนโลยียุคโลกาภิวัตน์ทำให้การป้องกันและควบคุมการไหลของคน ข้อมูล และโรคระบาดเป็นไปได้ยากขึ้น นับเป็นสิ่งท้าทายใหม่ในยุคปัจจุบัน

ข้อคิดเห็นต่อการปรับโครงสร้างตามรูปแบบที่ 2

ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาปรับโครงสร้างตามรูปแบบที่ 2 บนพื้นฐานของประเด็นระดับโลกทั้ง 7 ประเด็น โดยมีการแบ่งเป็นกลุ่มงาน/กอง/คณะทำงาน คือ ปริมาณงานและความยั่งยืนถาวรของประเด็นนั้นๆ เช่น ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาที่ต้องใช้เวลา และมีความสำคัญมากขึ้นๆ อาจปรับสถานะเป็นหน่วยงานระดับกองได้ในระยะยาว แต่หากเป็นประเด็นชั่วคราว เช่น งานด้านการหาเสียงเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในช่วงปี พ.ศ.2560- พ.ศ.2561 ก็ควรจัดตั้งเป็นคณะทำงาน ในลักษณะเดียวกับในปี พ.ศ.2548 ที่มีการตั้งคณะทำงานเพื่อรณรงค์หาเสียงการสมัครเป็นเลขานุการสหประชาชาติ ของ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย เป็นต้น

ข้อดี คือ สามารถปฏิบัติได้ทันที และกรมองค์การฯ ได้รับการจัดสรรบุคลากรระดับเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานจำนวนหนึ่งตามแผนบุคลากร 3 ปี เป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างในทางปฏิบัติยังไม่ใช่ทางกฎหมาย เป็นการบริหารจัดการภายในอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยกรมองค์การฯ จะขอให้กระทรวงฯ ออกรหัสประจำหน่วยงานเพื่อใช้อ้างอิงในการออกเลขหนังสือ และเพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานของหน่วยงานประเด็นระดับโลกให้สาธารณชนทราบ และเพื่อประโยชน์ในการขอจัดสรรงบประมาณและการจัดทำตัวชี้วัดผลผลิต

ข้อเสีย คือ หน่วยงานใหม่ 3 หน่วยภายใต้โครงสร้างนี้ คือ กลุ่มงานความมั่นคงของมนุษย์ กลุ่มงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และคณะทำงานเฉพาะกิจการสมัครเป็นสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ปี พ.ศ.2560 - พ.ศ.2561 ยังคงต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองเจ้าของเรื่องเดิมไปก่อน จนกว่าจะได้รับการจัดสรรบุคลากรระดับเจ้าหน้าที่และระดับหัวหน้าเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามที่ได้รับมอบเกี่ยวกับประเด็นระดับโลกอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาโครงสร้างของหน่วยงานกระทรวงๆของประเทศต่างๆ พบว่ายังไม่มีสูตรตายตัวสำหรับการปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ เนื่องจากขึ้นอยู่กับประเด็นระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์แห่งชาติของแต่ละประเทศเป็นหลัก เช่น สหราชอาณาจักรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพราะประเทศเป็นเกาะได้รับผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนและน้ำท่วม โครงสร้างกระทรวงๆ จะมีหน่วยงานพิเศษที่มีผู้แทนประสานภารกิจของกระทรวงสิ่งแวดล้อมมาประจำ และมีผู้แทนพิเศษด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภายใต้กระทรวงๆ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้เจรจาในกรอบพหุภาคี

ปัจจุบันกรมองค์การฯ ของไทยยังไม่มีกองประเด็นระดับโลกโดยเฉพาะ เนื่องจากโครงสร้างของกรมองค์การฯ แบ่งตามภารกิจหน้าที่หลักขององค์การสหประชาชาติ กรมองค์การฯ มีภารกิจประสานงานระหว่างกระทรวงเจ้าของเรื่องกับหน่วยงานของสหประชาชาติ โดยผ่านคณะทูตถาวรฯ และสถานเอกอัครราชทูตที่ดูแลงานด้านพหุภาคี รวมทั้งติดตามประเด็นระดับโลกต่างๆ โดยการเข้าร่วมประชุมเจรจาในกรอบสหประชาชาติ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่หน่วยราชการแต่ละแห่งประสบคือขาดการประสานงานและเห็นภาพในองค์กรรวม เช่น งานด้านสิ่งแวดล้อม มีหลายหน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง แต่ละแห่งมีความเป็นเอกเทศ และสหประชาชาติเองก็มีหน่วยงานภายใต้อนุสัญญา (Treaty Body) หลายองค์กรในกรอบการเจรจา กองกิจการเพื่อการพัฒนาของกรมองค์การฯ มีหน้าที่ดูแลความร่วมมือด้านการพัฒนา และงานด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกรอบสหประชาชาติ สามารถติดตามการประชุมในกรอบสหประชาชาติ และมีการประสานงานกับคณะผู้แทนถาวรฯ และสถานเอกอัครราชทูตไทยที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว จึงสามารถให้ข้อเสนอแนะเชิงลึก เช่น กลไกที่ไทยควรจัดตั้ง เพื่อความเป็นเอกภาพด้านนโยบายและการดำเนินงาน และเพื่อเตรียมการฝ่ายไทยในการเจรจาเรื่องนี้ในเวทีระดับโลก

จากรูปแบบการปรับโครงสร้าง 2 แบบที่ศึกษาเปรียบเทียบกับบทที่ 3 นั้น รูปแบบแรกเป็นรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคน (radical change) มีความเป็นไปได้ยาก เพราะก่อให้เกิดแรงต่อต้านจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนรูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบที่อำนวยความสะดวกกับ

กรมองค์การฯ ในระยะสั้น เพราะจะได้รับบุคลากรระดับเจ้าหน้าที่เพิ่ม ผลงานมีความสำคัญ ทำให้เห็นบทบาทของกรมองค์การฯ ในฐานะผู้ประสานงานหลักของประเด็นระดับโลกชัดเจนมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและทำที่ของไทย แต่ในระยะยาวอาจจะมีอุปสรรค เพราะกรมฯ ไม่สามารถรับงานหรือขยายจำนวนประเด็นระดับโลกที่ต้องดูแลเพิ่มขึ้น เพราะขาดบุคลากรระดับหัวหน้าฝ่าย ซึ่งการรับงานเพิ่มจะเป็นภาระกับผู้บริหารระดับผู้อำนวยการ

4.2. ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ตามเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะการปรับโครงสร้างรูปแบบที่ 3 ซึ่งเป็นรูปแบบโครงสร้างทางสายกลาง เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของรูปแบบโครงสร้างที่ 1 และรูปแบบโครงสร้างที่ 2 โดยเสนอให้ยุบกองการสังคม และจัดตั้งกองใหม่ 2 กองเพิ่มขึ้น คือ กองสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรม และกองประเด็นระดับโลก เพื่อกำหนดเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างระยะกลาง และเมื่อกระทรวงฯ พิจารณาต่อไปในอนาคตแล้ว เห็นว่าจำเป็นต้องมีการตั้งกรมประเด็นระดับโลกก็อาจพิจารณาปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ ใหม่ โดยแยกกองสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรม และกองประเด็นระดับโลกออกจากกรมองค์การฯ ไปตั้งเป็นกองภายใต้กรมประเด็นระดับโลก และอาจพิจารณาการแบ่งงานระหว่างกรมองค์การฯ กับกรมประเด็นระดับโลก ในรายละเอียดอีกครั้ง ทั้งนี้อาจจะยังไม่ต้องนำงานในกรอบพหุภาคีของกรมอื่นๆ มาพิจารณาเกี่ยวข้อง

ตามที่กรมองค์การฯ ได้ระบุประเด็นระดับโลก 7 ประเด็น ที่จะนำมาประกอบการพิจารณาปรับโครงสร้างของกรมองค์การฯ นั้น จะเห็นว่าประเด็นระดับโลก 4 ประเด็นเป็นงานทั้งหมดของกองการสังคม 2 ประเด็นเป็นงานส่วนหนึ่งของกองกิจการฯ และอีก 1 ประเด็นเป็นงานส่วนหนึ่งของกองสันติภาพฯ ผู้ศึกษาเห็นว่าในชั้นนี้ยังไม่มีความจำเป็นที่จะยกงานประเด็นระดับโลกทั้งหมด 7 ประเด็นมาไว้ในกองประเด็นระดับโลก หากยังไม่มีความพร้อมเรื่องบุคลากร เหตุผลที่เสนอยุบกองการสังคม และตั้งกองใหม่ 2 กอง เพราะกองการสังคมมีการขยายงานอย่างมากและรวดเร็ว ผู้อำนวยการ ข้าราชการและพนักงานของกองในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2554 มีจำนวน 16 คน สำหรับงาน 3 ฝ่าย คือฝ่ายสิทธิมนุษยชน ฝ่ายการโยกย้ายถิ่นฐานและฝ่ายความมั่นคงของมนุษย์ จึงเห็นควรยุบกองการสังคม เพื่อจัดตั้งกองใหม่ 2 กอง คือ

1. กองสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรม เนื่องจากงานฝ่ายสิทธิมนุษยชนของกองการสังคมมีปริมาณภารกิจและความสำคัญเพิ่มขึ้นมาก มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วจากการที่ไทยเป็นสมาชิกคณะมนตรีด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Council- HRC) ระหว่างปี พ.ศ.2553 - พ.ศ.2554

และภารกิจในการจัดทำรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ (Universal Periodic Review –UPR) นอกจากนี้ให้หน่วยงานฝ่ายการโยกย้ายถิ่นฐาน เช่น ผู้หนีภัยแรงงานต่างด้าว ผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และประเด็นข้ามมนุษย์ มารวมไว้ที่กองใหม่นี้ โดยตั้งชื่อใหม่เป็นกองสิทธิและมนุษยธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อประเด็นระดับโลกของสหประชาชาติ

2. เสนอตั้งกองประเด็นระดับโลก เพื่อรองรับงานของฝ่ายความมั่นคงของมนุษย์ ที่มาจากกองการสังคมนิยม รวมทั้งเพื่อรองรับการโอนงานประเด็นระดับโลกที่กระทรวงฯ เห็นว่าสำคัญ ซึ่งในปี พ.ศ. 2550 บุษยา มาทแล็ง¹⁵ รองอธิบดีกรมองค์การฯ ได้เคยให้ความเห็นว่า การปรับโครงสร้างของกรมองค์การฯ อาจเพิ่มกองที่ดูแลงานด้านประเด็นใหม่ๆ ที่เป็น non-traditional security issues

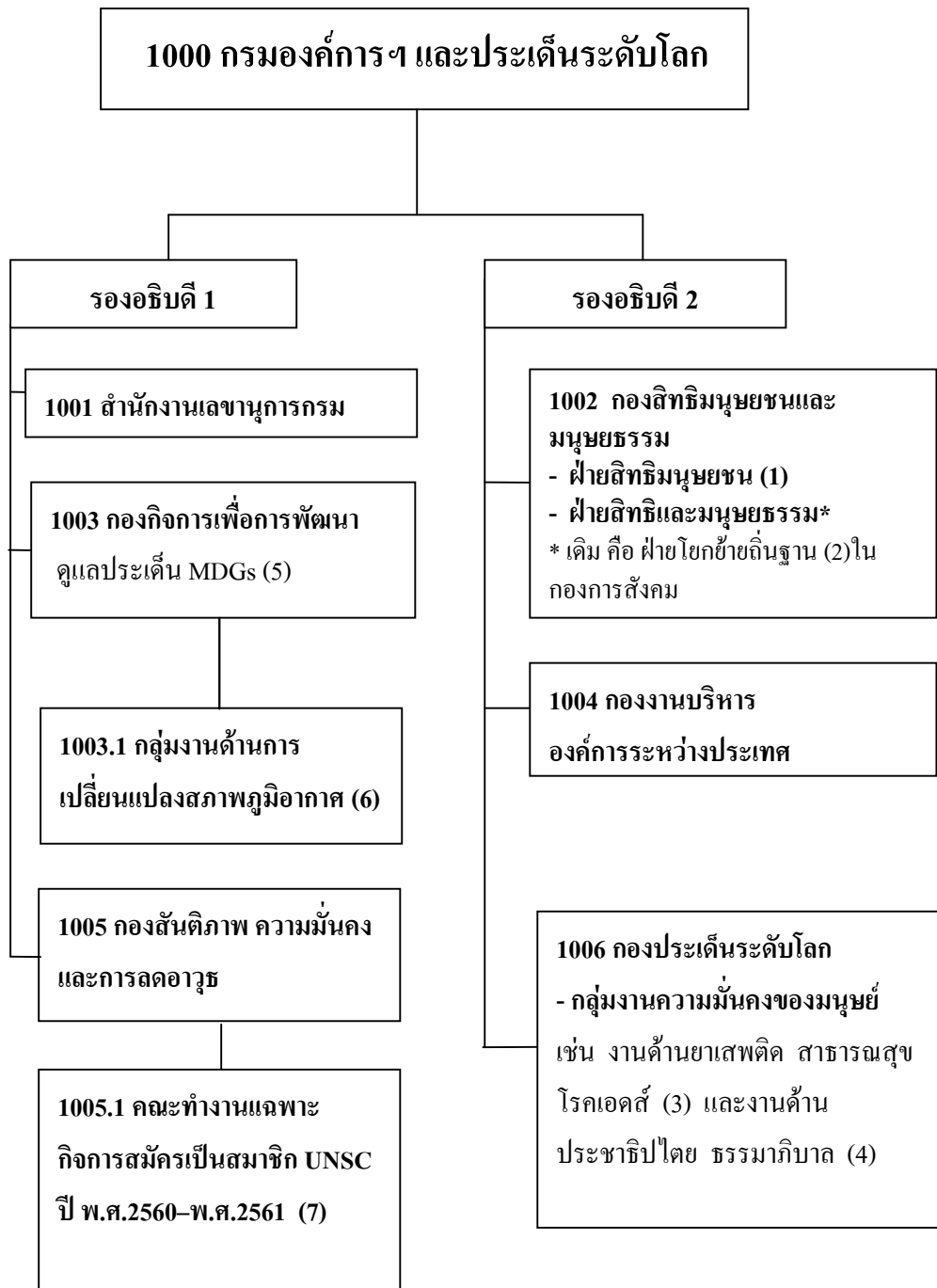
3. เสนอให้กลุ่มงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังอยู่ภายใต้กองกิจการเพื่อการพัฒนาไปก่อน โดยยังไม่ต้องโอนมาอยู่ภายใต้กองประเด็นระดับโลก เนื่องจากมีความเชื่อมโยงกับงานสิ่งแวดล้อมของกองกิจการเพื่อการพัฒนา และในปี พ.ศ.2554 ยังเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อในการเจรจาประเด็นนี้ในเวทีสหประชาชาติ และจะมีการจัดประชุม Rio+20 ที่บราซิล สำหรับคณะทำงานเฉพาะกิจการสมัครเป็นสมาชิก UNSC ปี พ.ศ. 2560- พ.ศ.2561 ยังคงอยู่ภายใต้กองสันติภาพฯ จนกว่าจะได้รับการจัดสรรบุคลากร

---

¹⁵ บุษยา มาทแล็ง 2550 : 30 - 31

ข้อเสนอ โครงสร้างตามรูปแบบที่ 3

โครงสร้างตามรูปแบบที่ 3 นี้ พัฒนามาจากโครงสร้างตามรูปแบบที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดเป้าหมายการปรับโครงสร้างในระยะกลาง เป็นพัฒนาการที่เห็นหน่วยงานประเด็นระดับโลกที่ชัดเจนมากขึ้น แต่ยังไม่ถึงขั้นตั้งเป็นกรมประเด็นระดับโลกเพราะเป็นสิ่งที่ยากจะเกิด

ผลการวิเคราะห์ SWOT กรมองค์การฯ ต่อการปรับโครงสร้างตามรูปแบบที่ 3

จุดแข็ง

1. การเพิ่มกองสิทธิมนุษยชน เพื่อแบ่งเบาภาระของกองการสังคม และประโยชน์ในการขยายงานและรับการจัดสรรงบประมาณ
2. การตั้งกองประเด็นระดับโลกทำให้มีความยืดหยุ่นในการปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ เพื่อรองรับประเด็นระดับโลกได้มากขึ้น

จุดอ่อน

หากจำนวนประเด็นระดับโลกในกองประเด็นระดับโลกยังมีจำนวนน้อย ไม่สามารถนำมาเป็นเหตุผลประกอบการจัดตั้งกองใหม่ได้ อาจต้องโอนงานด้านประเด็นระดับโลกมาจากกองอื่นๆ เพิ่มเติม ทำให้ต้องมีการรายงาน 2 ทางระหว่างกองประเด็นระดับโลกกับกองกิจการเพื่อการพัฒนา เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และกับกองสันติภาพฯ เรื่องคณะทำงานเฉพาะกิจด้านการสมัครเป็นสมาชิก UNSC ปี พ.ศ.2560 - พ.ศ.2561

โอกาส

กรมองค์การฯ มีผลงานด้านประเด็นระดับโลกที่สำคัญ เช่น ด้านสิทธิมนุษยชน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสมัครเป็นสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะขอปรับโครงสร้างในส่วนนี้

สิ่งคุกคาม

การที่รัฐบาลมีนโยบายจำกัดการขยายจำนวนข้าราชการ กระทรวงฯ อาจต้องพิจารณาเกลี้ยอัตรากำลังระดับล่างที่ไม่ได้ใช้ เพื่อขอปรับเป็นตำแหน่งผู้อำนวยการกอง ซึ่งจะมีผลกระทบต่ออัตรากำลังระดับล่างของกระทรวงฯ

4.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางการพัฒนาโครงสร้างและระบบงานของกรมองค์การฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกระทรวงฯ ในการรองรับการจัดการประเด็นระดับโลกอย่างทันเหตุการณ์ จากการเป็นจุดประสานความร่วมมือด้านประเด็นระดับโลกกับหน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงฯ ดังนี้

- 1) โดยสรุป ในระยะแรกที่ ก.พ.ร. และ กพ. ยังมิได้มีนโยบายควบคุมการขยายงานและปริมาณข้าราชการของรัฐ กรมองค์การฯ ควรใช้โครงสร้างตามรูปแบบที่ 2 (จัดหมวดหมู่ให้เป็นรูปร่าง แต่ยังไม่มีการปรับโครงสร้างอย่างเป็นทางการ) ไปจนกว่าจะสามารถขยายเป็นโครงสร้างรูปแบบที่ 3 (ยุบกองการสังคม และ เพิ่มกองสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรม และกอง

ประเด็นระดับโลก) หลังจากนั้น ค่อยศึกษาทบทวนว่าจำเป็นจะต้องแยกงานเฉพาะของกรมองค์การฯ เพื่อตั้งกรมประเด็นระดับโลกเพิ่มหรือไม่ และกรมองค์การฯ กับกองที่เหลือควรจะมีภารกิจเฉพาะงาน ในกรอบสหประชาชาติ หรือควรจะปรับเปลี่ยนภารกิจเป็นกรมพหุภาคีเต็มรูปแบบตามโครงสร้าง รูปแบบที่ 1 คือ โอนงานจากทุกหน่วยงานของกระทรวงฯ ที่เกี่ยวข้องมาไว้ที่กรมพหุภาคี และกรม ประเด็นระดับโลก

2) การปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ เพื่อรองรับประเด็นระดับโลกควรเป็น กระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้ศึกษาเห็นว่าหากกรมองค์การฯ ยังไม่สามารถดำเนินการ ปรับโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการขอตั้งหน่วยงานใหม่ ขอเพิ่มตำแหน่งบุคลากรได้ การดำเนินงาน เพื่อรองรับประเด็นระดับโลก ก็อาจจะพิจารณาใช้การแต่งตั้งผู้ประสานงานหลักในแต่ละประเด็น ระดับโลก ตามที่อธิบดีกรมองค์การฯ (นายอนุสนธิ์ ชินวรรโณ) ได้เคยให้ความเห็นในการประชุม การบริหารจัดการประเด็นคาบเกี่ยว ครั้งที่ 1/2553 ในวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2553 โดยมี รองปลัด กระทรวงกลุ่มภารกิจพหุภาคี (นางจิตริยา ปิ่นทอง) เป็นประธานว่า ผู้ประสานงานหลักควรเป็นผู้ ประสานงานกลางระหว่างกรมที่เกี่ยวข้องทั้งในแง่สาระและการประสานงาน ควรรับผิดชอบการ จัดทำประเด็นสนทนาในการเจรจา และมีข้อมูลทุกอย่างครบถ้วน แต่ในแง่การปฏิบัติ อาจแยก ปฏิบัติได้หลายหน่วยงานตามกลไกที่มีอยู่ แต่หัวใจสำคัญของการทำงานภายใต้กรอบประเด็น คาบเกี่ยว (ซึ่งมีหลายรายการเป็นประเด็นระดับโลกด้วย) คือ การหารือ ประสานงาน และ แลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

3) กรมองค์การฯ ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยงานการเป็นผู้ประสานงานหลักในประเด็นระดับโลกต่างๆ ที่อยู่ในความดูแลของกรม องค์การฯ เช่น สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้กรมต่างๆ สามารถ เพิ่มข้อมูลในการดำเนินงานของตนในลักษณะเว็บเพจใช้ร่วมกันเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานหลักของกรมองค์การฯ ใช้ประโยชน์จากการประชุม ประสานงานกลุ่มภารกิจความร่วมมือระหว่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อคิดเห็น ติดตามความคืบหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านประเด็นระดับโลกของกรมต่างๆ

4) นอกจากการประสานงานโดยใช้ผู้ประสานงานหลักแล้ว ควรมีการโอนงาน ระหว่างกรมที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้กรมองค์การฯ เป็นศูนย์กลางประเด็นระดับโลกที่สำคัญ และ เพื่อความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ และเพื่อเตรียมการสำหรับการปรับ โครงสร้างอย่างเป็นรูปธรรมต่อไปในอนาคต

ดังเช่น กรณีเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา (นางนงนุช เพ็ชรรัตน์) ซึ่งดูแลงานที่ เกี่ยวข้องกับสำนักงานสหประชาชาติ และหน่วยงานต่างๆ ในกรอบสหประชาชาติ ณ กรุงเวียนนา

ได้หารือกับอธิบดีกรมองค์การฯ (นายอนุสนธิ์ ชินวรรโณ) ในวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2553 ที่กระทรวงฯว่า ควรสนับสนุนให้มีการปรับโครงสร้างของกรมพหุภาคีเพื่อให้สอดคล้องและสามารถตอบสนองต่อประเด็นระดับโลกต่างๆ ได้ทันทั่วถึง และ ครอบคลุมทั่วถึง โดยในส่วนของงานที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานสหประชาชาติว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรม (United Nations Office on Drugs and Crimes - UNODC) นั้น ควรมีหน่วยงานที่ดูแลภาพรวมที่สะท้อนทุกมิติของการทำงานของ UNODC นับตั้งแต่เรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ำมนุษย์ ยาเสพติด ไปจนถึงประเด็นทุจริตและการฟอกเงิน ซึ่งกรมองค์การฯ เป็นผู้ประสานงานหลักด้านยาเสพติดในคณะกรรมการว่าด้วยยาเสพติด (Commission on Narcotics Drugs – CND) และดูแลงานด้านการค้ำมนุษย์ และกรมสนธิสัญญาฯ เป็นผู้ประสานงานหลักของงานด้านการต่อต้านการทุจริตการคอร์รัปชันและในส่วน of กฎหมายในกรอบสหประชาชาติ ส่วนงานด้านอาชญากรรมข้ามชาติกระจายอยู่ที่กรมองค์การฯ กรมสนธิสัญญาฯ และ กลุ่มงานความมั่นคงระหว่างประเทศ

ต่อมาในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2554 กรมสนธิสัญญาฯ ได้มีบันทึกไอนงานดังกล่าวไว้ให้กองการสังคม กรมองค์การฯ ซึ่งกองการสังคมได้รับไอนงานดังกล่าวไว้ที่ฝ่ายความมั่นคงของมนุษย์

5) กรมองค์การฯ ต้องมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้สาธารณะทราบถึงบทบาทของกรมองค์การฯ ในฐานะผู้ให้ข้อคิดเห็นเชิงนโยบายต่างประเทศต่อประเด็นระดับโลกที่กระทบต่อผลประโยชน์ของไทย ซึ่งอาจทำได้ด้วยการจัดหรือเข้าร่วมโครงการต่างๆ สร้างพันธมิตรทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน การรายงานข้อคิดเห็นเชิงลึกต่อที่ประชุมรัฐมนตรีถึงแนวปฏิบัติสากลของนานาประเทศ และแนวโน้มของประเด็นระดับโลก ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนชาวไทย ผลประโยชน์แห่งชาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง เอกราช อธิปไตย บูรณาการแห่งดินแดน เพื่อให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นที่กระทรวงฯ ต้องมีหน่วยงานรองรับประเด็นระดับโลกโดยเฉพาะ

6) กรมองค์การฯ ควรมีการทบทวนยุทธศาสตร์ต่อประเด็นระดับโลกเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลก ดังเช่น ที่เลขาธิการสหประชาชาติจะประกาศประเด็นระดับโลกที่สหประชาชาติให้ความสำคัญในแต่ละปีเพื่อกำหนดทิศทาง การดำเนินงานและการจัดสรรงบประมาณขององค์การ ซึ่งองค์กรต่างๆ ในกรอบสหประชาชาติต้องปรับแผนงานให้สอดคล้องกับประเด็นระดับโลกที่เป็นเป้าหมายเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ และบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ประเทศ/ภูมิภาคที่หน่วยงานของตนตั้งอยู่ภายใต้ที่ม สหประชาชาติที่นำ โดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

7) ควรมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรของกรมองค์การฯ อย่างเป็นระบบให้เป็นผู้เชี่ยวชาญการเจรจาด้านประเด็นระดับโลก เช่น ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ด้านการโยกย้ายถิ่นฐานได้ไปทำงานในองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ประจําการที่นครเจนีวาและโยกย้ายไปปฏิบัติงานในกรมภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนี้ รวมทั้งพิจารณาให้ทุนในด้านประเด็นระดับโลกที่สำคัญ เช่น สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนา เป็นต้น

โดยสรุป โครงสร้างรูปแบบที่ 3 นั้น มีความใกล้เคียงกับแนวคิดของกระทรวงการต่างประเทศของสหราชอาณาจักรมากที่สุดในบรรดา 5 ประเทศที่ได้ศึกษามา ในลักษณะที่มีการจัดตั้งกองประเด็นระดับโลกขึ้นมาดูแลภารกิจประเด็นระดับโลกที่มีความสำคัญ แต่ไม่ได้มีการจัดตั้งกรมประเด็นระดับโลกและกรมพหุภาคีขึ้นมาโดยเฉพาะ

บรรณานุกรม

เว็บไซต์กระทรวงการต่างประเทศของประเทศ

ชิลี http://www.minrel.gob.cl/prontus_minrel/site/edic/base/port/asuntos_globales.php

ญี่ปุ่น <http://www.mofa.go.jp/about/hq/chart.html>

สิงคโปร์ <http://www.sgdi.gov.sg/>

อินโดนีเซีย <http://www.deplu.go.id/Pages/Orgz.aspx?IDP=5&l=en>

สหราชอาณาจักร <http://www.fco.gov.uk/en/global-Issues/>

หนังสือ

สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ.2550. คำศัพท์-คำย่อทางการทูตและการต่างประเทศ.กรุงเทพมหานคร : หจก.ภาพพิมพ์.

กระทรวงการต่างประเทศ. 2552. แผนยุทธศาสตร์ 4 ปี กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2553-2556. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดอกเบญจ.

บุษยา มาทแล็ง.2550. การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน : กรณีกรมองค์การระหว่างประเทศ กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

สุรศักดิ์ สุภารัตน์. 2552. การพัฒนาบุคลากรกรมองค์การระหว่างประเทศสู่ความเป็นเลิศด้านการทูตพหุภาคี.กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

New Zealand Ministry of Foreign Affairs and Trade. 2010. *United Nations Handbook 2010/2011*.

48th ed. Wellington:Printlink

ภาคผนวก

กฎกระทรวง
แบ่งส่วนราชการกรมองค์การระหว่างประเทศ
กระทรวงการต่างประเทศ
พ.ศ. ๒๕๔๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศมีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินการให้ความร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงในภูมิภาคและสังคมโลก โดยการมีบทบาทอย่างแข็งขันในเวทีระหว่างประเทศ รักษาพันธกรณีของไทยภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติและสนธิสัญญาต่างๆ ที่ไทยเป็นภาคี เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ และหาแนวทางในการให้ประโยชน์จากการเป็นภาคีสัญญาและอนุสัญญาให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและทำทีของประเทศไทยต่อองค์การสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศ ที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งโดยเฉพาะ

(๒) ประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งโดยเฉพาะ

(๓) กำกับและดูแลการดำเนินการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศ ที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งโดยเฉพาะและองค์กรเอกชนต่างประเทศ

ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามพันธกรณีแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ กฎหมายระหว่างประเทศ และความตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและให้สอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ของประเทศไทย

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๒ ให้แบ่งส่วนราชการกรมองค์การระหว่างประเทศ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กองการสังคม

(๓) กองกิจการเพื่อการพัฒนา

(๔) กองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศ

(๕) กองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธ

ข้อ ๓ ส่วนราชการกรมองค์การระหว่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรมและราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ปฏิบัติงานสารบรรณของกรม

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของกรม

(ค) ดูแลด้านงบประมาณ บุคลากรและพัสดุให้เป็นไปตามนโยบาย

(ง) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๒) กองการสังคม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับงานด้านสังคม การศึกษาและวัฒนธรรมในกรอบองค์การสหประชาชาติ

(ข) ดำเนินงานและประสานงานเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชนในกรอบองค์การสหประชาชาติ และในเวทีระหว่างประเทศ ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนในประเทศ เพื่อกำหนดทำที่ไทยและเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ

(ค) ประสานงานเกี่ยวกับงานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

(ง) ดำเนินงานและประสานงานเกี่ยวกับประเด็นปัญหาข้ามชาติที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

(จ) ดำเนินการศึกษา ติดตาม วิเคราะห์สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เพื่อกำหนดท่าทีของประเทศไทย

(ฉ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๓) กองกิจการเพื่อการพัฒนา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก ติดตามดูแลผลประโยชน์ของประเทศไทยและติดตามผล ที่ได้รับความช่วยเหลือจากคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก

(ข) ประสานงานกับองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับงานด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาทั่วไป การคมนาคม การขนส่ง การอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

(ค) เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมและ แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

(ง) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๔) กองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการด้านการบริหารและงบประมาณของสมัชชา สหประชาชาติ และประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณ และชำระเงินค่าบำรุงให้แก่องค์การ สหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศตามที่รัฐบาลไทยมีพันธกรณี รวมทั้งค่าบำรุงปฏิบัติการรักษาสันติภาพให้แก่องค์การสหประชาชาติ ตลอดจนเงินบริจาคโดยสมัครใจให้แก่กองทุนต่างๆ ของสหประชาชาติ

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์สมัครรับเลือกตั้งของประเทศไทยหรือของบุคคลสัญชาติไทยในองค์การระหว่างประเทศ และรณรงค์ขอเสียงสนับสนุนจากประเทศต่างๆ

(ง) ดำเนินงานเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานะ เสนอข้อคิดเห็น และความเหมาะสม ด้านการต่างประเทศขององค์กรเอกชนต่างประเทศ ที่เข้ามาดำเนินการในประเทศไทย

(จ) ดำเนินการและประสานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาให้เอกสิทธิ์ สิทธิพิเศษ และความคุ้มกันแก่องค์การระหว่างประเทศและองค์กรเอกชนต่างประเทศที่ดำเนินการ ในประเทศไทย

(ฉ) ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประชุมขององค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

(ช) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

(๕) กองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาการเมือง สันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ ภายในกรอบขององค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งโดยเฉพาะ

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับงานของคณะมนตรีความมั่นคง และงานประชุมของคณะกรรมการประสานงานว่าด้วยปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ และคณะอนุกรรมการว่าด้วยนโยบายการเมืองด้านองค์การระหว่างประเทศ

(ค) ประสานงานกับองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศซึ่งรับผิดชอบงานด้านลดและควบคุมอาวุธ การต่อต้านการก่อการร้ายภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ การรักษาสันติภาพ การคว่ำบาตร และการปลดปล่อยอาณานิคม

(ง) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

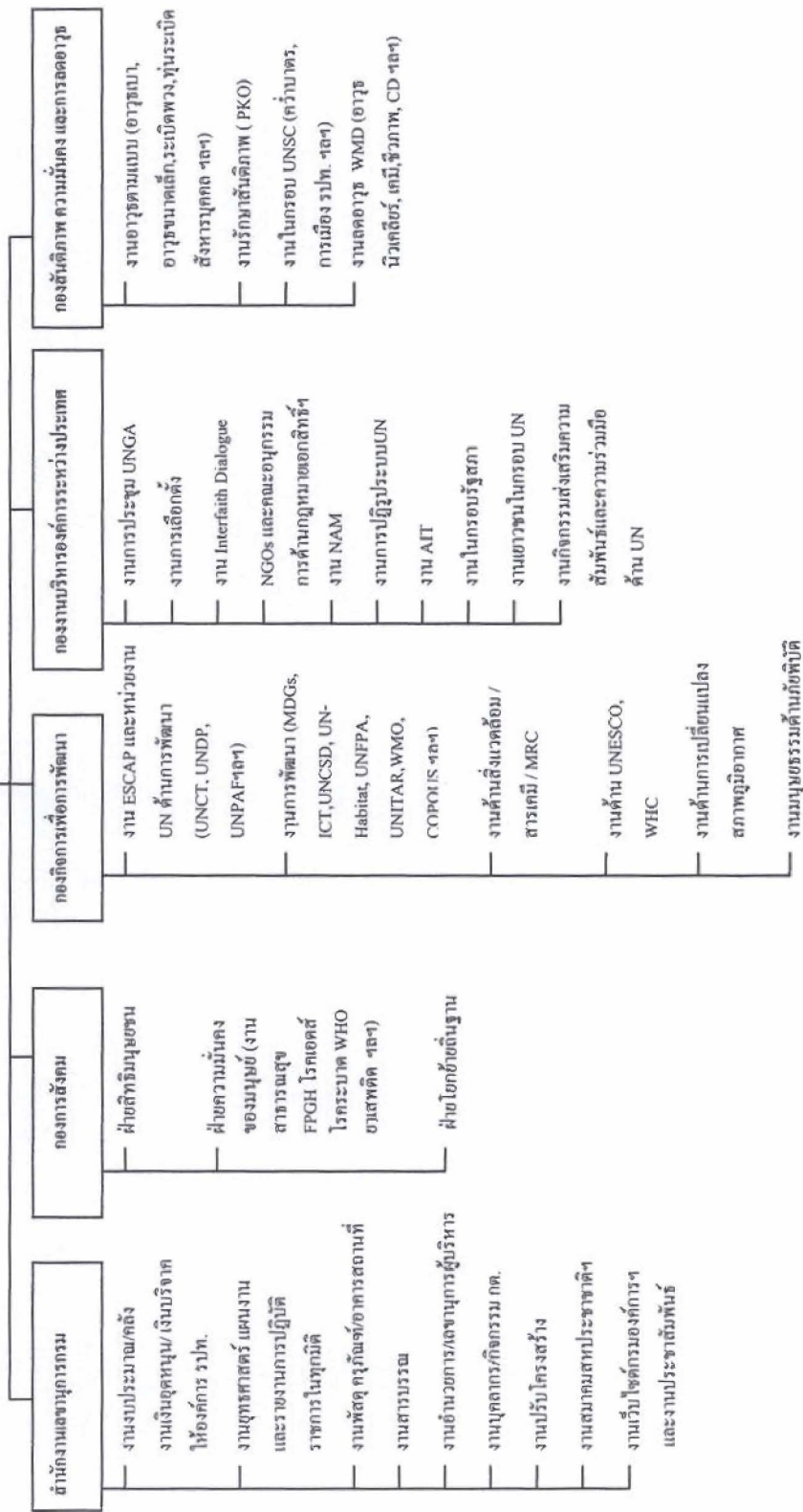
สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากมาตรา ๘ จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติว่า การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานรัฐมนตรี กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ให้ออกเป็นกฎกระทรวง และให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว สมควรแบ่งส่วนราชการภายในกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ และระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพของงาน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

โครงสร้าง

กรมองค์การระหว่างประเทศ

ภารกิจของกรมองค์การระหว่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการกรม (1001)	กองการสังคม (1002)
<p><u>ฝ่ายงบประมาณคลัง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำคำของบประมาณประจำปี / ติดตามผลการใช้งบประมาณและรายงานผล - เงินค่าบำรุงประจำปีและเงินอุดหนุนแก่องค์การระหว่างประเทศ (เงินอุดหนุน) <p><u>ฝ่ายพัฒนาระบบงานที่จัดเก็บ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์ประเภทและการบำรุงรักษา/ซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงาน <p><u>ฝ่ายบุคลากร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - งานด้านบุคลากรและการอัตรากำลัง <p><u>ฝ่ายสารบรรณ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - งานสารบรรณเข้า-ออก ของกรม <p><u>ฝ่ายภารกิจเลขาธิการผู้บริหาร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - งานประชาสัมพันธ์และข้อมูล - งานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภาพของไทยในกรอบสหประชาชาติ และให้ความรู้เกี่ยวกับสหประชาชาติ - จัดทำฐานข้อมูลและปรับปรุง website ของกรม <p><u>ฝ่ายภารกิจสนับสนุน (logistics)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - งานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของกรม - งานธุรการและการพิมพ์ - อำนวยความสะดวกแก่ข้าราชการในกรมองค์การระหว่างประเทศ ที่เดินทางไปราชการในต่างประเทศ <p><u>ฝ่ายภารกิจพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงฯ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <p><u>ฝ่ายยุทธศาสตร์</u> แผนงานและรายงานผลการปฏิบัติงานในทศวรรษปฏิวัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำยุทธศาสตร์ของกรม / แผนปฏิบัติการและแผนงานประจำปี - การจัดทำตัวชี้วัดประจำปีของกรม และการรายงานการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดของ กพร. - การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน - รวบรวมข้อมูลและประเด็นต่างๆ ที่ รว.ก.ด. ป.ก.ด. และหน่วยงานต่างๆ ขอมมาสมาคมสหประชาชาติ 	<p>งานคณะกรรมการ 3 (สังคม สิทธิมนุษยชนและการโยกย้ายถิ่นฐาน)</p> <p><u>งานสิทธิมนุษยชน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Human Rights Council (HRC) และองค์การย่อยต่าง ๆ - อนุสัญญา รพท. ด้านสิทธิมนุษยชน - ความร่วมมือระดับภูมิภาคและ รพท. ด้านสิทธิมนุษยชน - ข้อริเริ่มโครงการละเมิดสิทธิมนุษยชนในไทย <p><u>งานโยกย้ายถิ่นฐาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - UNHCR - IOM - กระบวนการบาทติ APC และ Berne Initiative - แร่งงานต่างด้าวผิดกฎหมาย - การค้ามนุษย์ <p><u>งานด้านมนุษยธรรมจากสถานะสงคราม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ICRC - IFRC <p><u>งานความร่วมมือของมนุษย์</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความร่วมมือภายใต้เครือข่ายความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security Network) - <u>Narcotics Drugs and Health</u> - ยาเสพติดในกรอบสหประชาชาติ - UNODC - GND - INCB - อาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด - งานด้านสาธารณสุข WHOUNAIDS FPGH <p><u>งานด้าน Community of Democracy and Global Governance</u></p> <p><u>งานอื่น ๆ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ILO - งานเด็ก สตรี เยาวชน การพัฒนาสังคม - คนพิการ ผู้สูงอายุ - Commission for Social Development - UNICEF INSTRAW CSW UNIFEM

<p>กองกิจการเพื่อการพัฒนา (1003)</p> <p>งานคณะกรรมการ 2 (เศรษฐกิจและการเงิน)</p> <p>งานในกรอบ ESCAP และองค์การย่อย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ACPR - คณะกรรมการหลัก 3 กรรมการ - ศูนย์ระดับภูมิภาค คือ APCTT, SAIP, CGPRT, APACAM - คณะกรรมการระหว่างรัฐบาล คือ CCOP, Typhoon committee, Panel on Tropical Cyclone <p><u>งานด้านสิ่งแวดล้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Climate Change - Biodiversity - UNEP และองค์กรย่อยต่าง ๆ - คณะกรรมาธิการว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Cmmti on Sustainable Development - CSD) - อนุสัญญาว่าด้านสิ่งแวดล้อม คือ UNFCCC, UNCCD, UNCBD, Basel, Ramsar, CMS, Vienna Convention, Montreal Protocol - การติดตามผลการดำเนินการตาม WSSD และ Agenda 21 - UNFF - WTO (World Tourism Organization) จะโอนให้กรม ศก.รพท. <p><u>งานภาพรวม MDGs</u></p> <p><u>งานด้านการพัฒนาระบบ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมาธิการแมงโกโจง (MRC) - UNDP - UNFPA - UNIDO - UNITAR - UN-HABITAT - COPOUS - WMO, ITU, UPU, APT, APPU - ICT - การลดภัยพิบัติทางธรรมชาติและ ADPC งานด้านมนุษยธรรมด้านภัยพิบัติ OCHA CERF - การติดตามผลการประชุม ICDF (ร่วมกับกรมเศรษฐกิจ) - SIDs, Landlocked Countries <p>งานด้าน UNESCO</p> <p>การประชุม ECOSOC/การประชุม ECOSOC</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิรูปสหประชาชาติในมิติด้านการพัฒนา (UN System – wide Coherence) 	<p>กองบริหารองค์การระหว่างประเทศ (1004)</p> <p>งานคณะกรรมการ 5 (การบริหารและงบประมาณของ UN)</p> <p><u>ระบบงานและตำแหน่งสำคัญของสหประชาชาติ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิรูปสหประชาชาติ - การประชุมสัมมนาสหประชาชาติ UNGA - การเตรียมด้าน สารัตถะ / logistics สำหรับการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ - การจัดทำทำทัไทยและสุนทรพจน์ - คณะกรรมการประสานงานด้านสหประชาชาติ <p><u>การสมัครเลือกสิ่งของไทยและประเทศต่าง ๆ ในองค์กรระหว่างประเทศ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - คณะอนุกรรมการด้านการเลือกตั้ง - UNSC Campaign <p><u>กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสหประชาชาติ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การเยือนของบุคคลสำคัญหรือผู้แทนพิเศษของสหประชาชาติ - วันสหประชาชาติ <p><u>งานด้านอื่น ๆ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - องค์กรเอกชนในต่างประเทศ (NGO) ขออนุญาตจดทะเบียนตั้งสำนักงานในไทย - การประชุมสหภาพรัฐสภาระหว่างประเทศ (IPU) - ความร่วมมือระหว่างองค์กรระหว่างประเทศกับ UN - งานด้านเยาวชนและการกีฬาในกรอบสหประชาชาติ - Dialogue among Civilizations/Alliance of Civilizations/ Interfaith Dialogue - การประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (NAM) - AIT - คณะอนุกรรมการด้านเอกลักษณ์ ความคุ้มกัน ฯ - UN procurement
--	---

<p>กองสันติภาพ ความมั่นคง และการลดอาวุธ (1005)</p> <p>งานคณะกรรมการ 1 (การลดอาวุธและความมั่นคงระหว่างประเทศ)</p> <p>งานคณะกรรมการ 4 (การเมืองพิเศษและการปลดปล่อยอาณานิคม)</p> <p><u>งานด้านสันติภาพและความมั่นคง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (PKO) - คณะกรรมการเสริมสร้างสันติภาพ (PCB) - การต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบสหประชาชาติ (คณะมนตรีความมั่นคง) - ปัญหาการเมืองในกรอบสหประชาชาติ - การปลดปล่อยอาณานิคม - การคว่ำบาตร - คณะกรรมการพิจารณาเขตชายฝั่งเสี่ยงภัยแห่งสหประชาชาติ (UNCC) - งานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ/การปฏิรูป UNSC - UNSC Campaign - การสมัครตำแหน่งงานใน UNDPKO (ทหารตำรวจ) <p><u>งานด้านลดอาวุธ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การลดอาวุธ และการไม่แพร่ขยายอาวุธ - อาวุธนิวเคลียร์ NPT/CTBT - อาวุธเคมี CWC - อาวุธชีวภาพ BWC - ระเบิดอาวุธ ICOC - อาวุธตามแบบ CCW - อาวุธขนาดเล็กและอาวุธเบา - ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลและอนุสัญญาห้ามทุ่นระเบิดสังหารบุคคล (Mine Ban Convention) - IAEA - CTBTO - OPCW 	
--	--

บันทึกข้อความ

46

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมองค์การระหว่างประเทศ (โทร.ภายใน 2228)

ที่ 1001/1364/2553

วันที่ 7 กันยายน 2553

เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกรมองค์การระหว่างประเทศ

เรียนเสนอ

ตามที่ รมว. กต. มีคำขอให้กรมองค์การระหว่างประเทศพิจารณาเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างกรม รวมทั้งเสนอแนวทางการจัดตั้งกรมใหม่เพื่อรองรับงานด้านประเด็นระดับโลก (global issues) นั้น

กรมองค์การฯ ขอเรียนว่า ได้พิจารณาแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างปัจจุบัน การจัดตั้งกรมใหม่ รวมทั้งการจัดอัตรากำลังบุคลากรเพื่อรองรับภารกิจที่ปรับใหม่ โดยอธิบดีและรองอธิบดีกรมองค์การฯ ได้นำแนวทางดังกล่าวหารือกับรองปลัด กต. (นางจิตติยา ปิ่นทอง) เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม และ 6 กันยายน 2553 ซึ่งสรุปสาระสำคัญของแนวทางและข้อเสนอ ดังนี้

1. **หลักการ** เพื่อให้การดำเนินงานของกรมองค์การฯ ทั้งภารกิจในกรอบสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบ และการบริหารจัดการประเด็นระดับโลกซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานภายในกระทรวงฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างของกรมองค์การฯ ให้สอดคล้องกับปริมาณงานและความสำคัญของประเด็นที่เพิ่มขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม เมื่อคำนึงถึงมติ ครม. เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2553 เรื่องการระงับการขอจัดตั้งหน่วยงานใหม่หรือขยายหน่วยงาน ซึ่งได้ขยายเวลาบังคับใช้มาตรการนี้ออกไปถึงวันที่ 30 กันยายน 2553 รวมทั้งข้อมูลจากสำนักงาน กพร. ว่า รัฐบาลมีแนวโน้มที่จะขยายเวลาใช้มาตรการดังกล่าวออกไปอีก จึงเห็นควรกำหนดขั้นตอนสำหรับการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างของกรมองค์การฯ ออกเป็น 3 ระยะ คือระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

2. **กรอบการดำเนินการในระยะต่างๆ**

2.1 **ระยะสั้น ดำเนินการทันที (ภายใน รค. 53) ดังนี้**

- (1) จัดงานให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อลดความซ้ำซ้อน และสามารถกำหนดค่างานที่รับผิดชอบภาพรวมของแต่ละประเด็นได้ชัดเจนขึ้น
- (2) รวบรวมงานที่อยู่ในหมวดหมู่เดียวกันไว้ด้วยกัน โดยโอนงานที่กระจายอยู่ตามที่ตั้งต่างๆ ไปไว้ที่กองที่ได้รับมอบหมาย
- (3) งานที่เป็นงานใหม่ งานสำคัญเร่งด่วน หรือเป็นงานเฉพาะกิจให้จัดตั้ง "กลุ่มงาน" หรือ "คณะทำงานเฉพาะกิจ" ขึ้นรองรับเป็นการเฉพาะ โดยในขั้นนี้ กรมเห็นควรให้มีการตั้งกลุ่มงานใหม่ 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) มี

นักการทูตชำนาญการพิเศษ (เทียบเท่า ผอ.) เป็นหัวหน้ากลุ่มงาน (2) กลุ่มงานความมั่นคงของมนุษย์ มีนักการทูตชำนาญการพิเศษหรือนักการทูตชำนาญการ (ทปช.) เป็นหัวหน้ากลุ่มงาน และ (3) คณะทำงานเฉพาะกิจ UNSC วาระปี 2560-2561 มีนักการทูตระดับอัครราชทูต หรือนักการทูตชำนาญการพิเศษ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ทั้งนี้ เมื่อภารกิจเรื่องการณ์เร่งด่วนหรือความเสี่ยงเลือกตั้งและการสนับสนุนภารกิจของไทยในฐานะสมาชิกไม่ถาวรของ UNSC (กรณีได้รับเลือกตั้ง) เสร็จสิ้นลงในปี 2561 ก็สามารถยุบคณะทำงานเฉพาะกิจ และโอนงาน UNSC กลับไปที่กองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธดั้งเดิม

ทั้งนี้ ได้แนบตารางการปรับโครงสร้างกรมองค์การฯ ในระยะสั้นมาพร้อมนี้ (เอกสารแนบ 1)

2.2 ระยะกลาง (ภายใน 1-2 ปี) เมื่อดำเนินการตามมาตรการระยะสั้นพิสูจน์ว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงดำเนินการให้โครงสร้างของแต่ละกองที่ปรับเปลี่ยนใหม่มีสถานะทางกฎหมาย ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนชื่อกอง/อำนาจหน้าที่ของกองให้สอดคล้องกับภารกิจที่ปรับเปลี่ยน ซึ่งมีใช้ลักษณะขยายหน่วยงานและไม่มีนัยทางงบประมาณ เป็นสิ่งที่ไม่ขัดกับมติ ครม. ข้างต้น สำหรับสถานะของกลุ่มงาน ที่ตั้งขึ้นใหม่ กรมองค์การฯ จะหารือกับสำนักบริหารบุคคล กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร และสำนักงาน กพร. เกี่ยวกับแนวทางในการจัดตั้งกลุ่มงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานระดับกองต่อไป

2.3 ระยะยาว เมื่อ ครม. ยกเลิกมติหรือไม่มีมติขยายระยะเวลาของมาตรการรับการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ อาจพิจารณาจัดตั้งกรมที่ดูแลประเด็นระดับโลก (global issues) แยกออกจากกรมองค์การฯ โดยกรมที่ดูแล global issues จะมีอำนาจในการติดตามประเด็น global issues ในลักษณะ focal point ในทุกกรอบ ทั้งนี้ กรม global issues ที่ตั้งขึ้นใหม่ควรครอบคลุมประเด็นใดบ้างนั้น อาจพิจารณาผลการสัมมนาเรื่องการเตรียมการจัดทำยุทธศาสตร์พหุภาคีเพื่อรองรับการบริหารจัดการประเด็นระดับโลกที่กรมองค์การฯ จัดขึ้นระหว่างวันที่ 2 -4 กรกฎาคม 2553 ประกอบด้วย ดังรายละเอียดตามสรุปผลการสัมมนาแนบมาพร้อมนี้ (เอกสารแนบ 2)

3. ข้อพิจารณา

3.1 หากเห็นชอบกับมาตรการระยะสั้นในข้อ 2.1 กรมองค์การฯ จะดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างภายในทันที

3.2 กรมองค์การฯ ต้องได้รับการสนับสนุนบุคลากร/งบประมาณจากกระทรวงฯ อย่างเพียงพอเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่ปรับเปลี่ยนใหม่ แม้ว่าโครงสร้างที่ปรับใหม่จะยังไม่มีสถานะทางกฎหมาย โดยเฉพาะ "กลุ่มงาน" และ "คณะทำงานเฉพาะกิจ" ซึ่งยังไม่มีอัตรากำลังรองรับ แต่โดยที่มาตรการดังกล่าวเป็นการพัฒนาการบริหารราชการของกรมองค์การฯ และกระทรวงฯ ในภาพรวม กระทรวงฯ ก็ควรพิจารณาเกลี่ยบุคลากร/งบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ในกรณีนี้ กรมองค์การฯ จึงขอเสนอแผนเพิ่มอัตรากำลัง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ (1) ขอบุคลากรเพิ่มทันที (ไม่ช้ากว่าธันวาคม 2553) จำนวน 13 คน (2) เพิ่มภายใน 1 ปี (2554) จำนวน 9 คน และ (3) เพิ่มภายใน 2-3 ปี (2555 - 2556) จำนวน 4 คน (เอกสารแนบ 3)

3.3 ปัจจุบันมีงานบางส่วนที่กรมองค์การฯ ดูแลอยู่ แต่เห็นว่าอาจเหมาะสมกว่า
ที่หน่วยงานอื่นจะรับดูแล จึงขอให้กระทรวงฯ พิจารณานอนุมัติให้โอนงานดังต่อไปนี้ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ระหว่างประเทศ

48

(1) งานในกรอบ World Tourism Organization โอนไปกรมเศรษฐกิจ

ระหว่างประเทศ

(2) งานในกรอบ The US Lower Mekong Initiative (USLMI)

โอนไปกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

3.4 จัดตั้งคณะทำงานระดับกระทรวงเพื่อพิจารณาโครงสร้างของกรม global
issues ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ โดยให้มีผู้แทนระดับสูงของกรมในกลุ่มภารกิจทุกกรม สำนักนโยบาย
และแผน สำนักบริหารบุคคล กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร และอื่นๆ ตามเหมาะสม ในโอกาสแรก

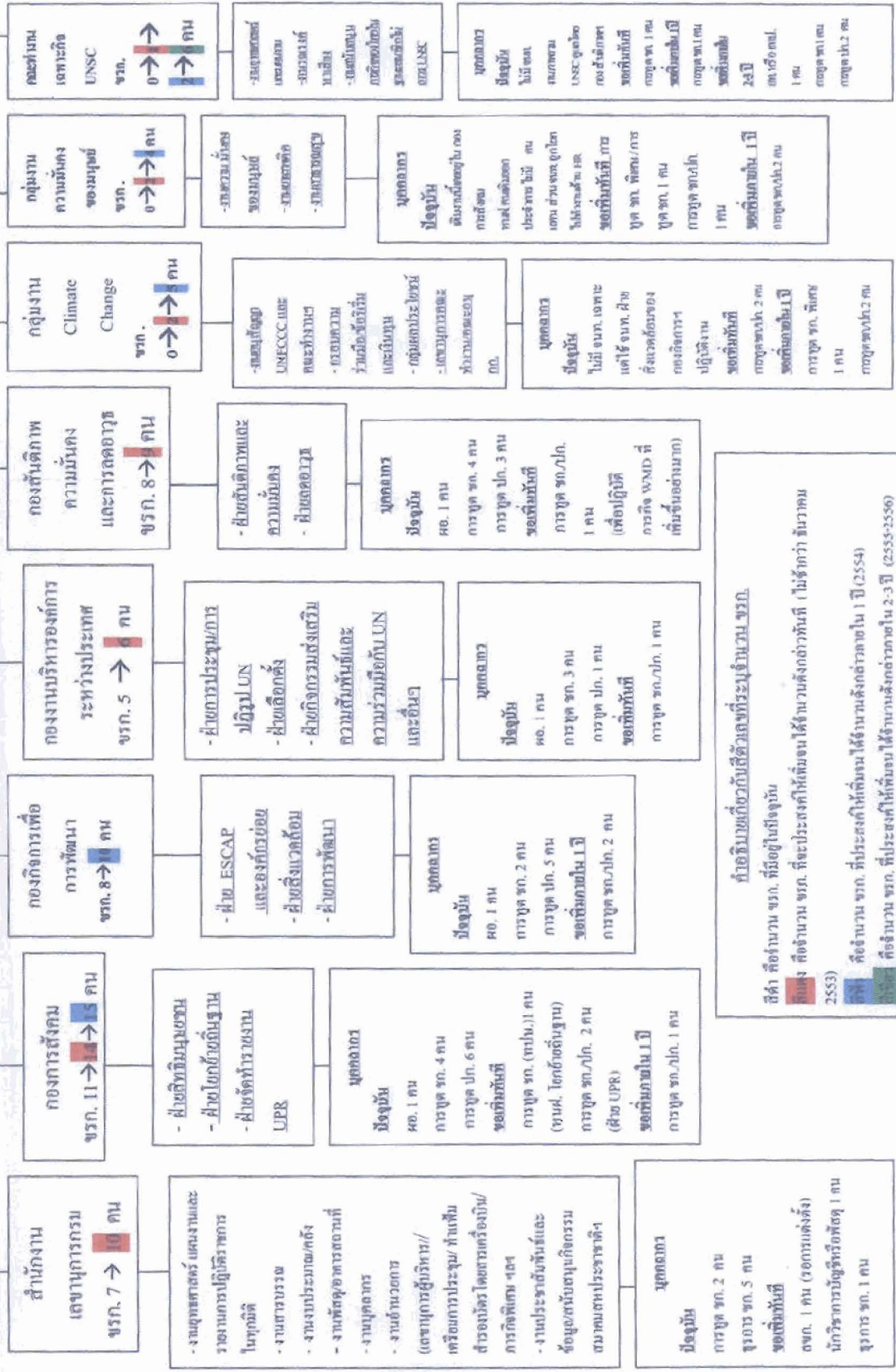
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาในข้อ 3

(นายอนุสนธิ์ ชินวรรโณ)

อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ

กรมองค์การระหว่างประเทศ

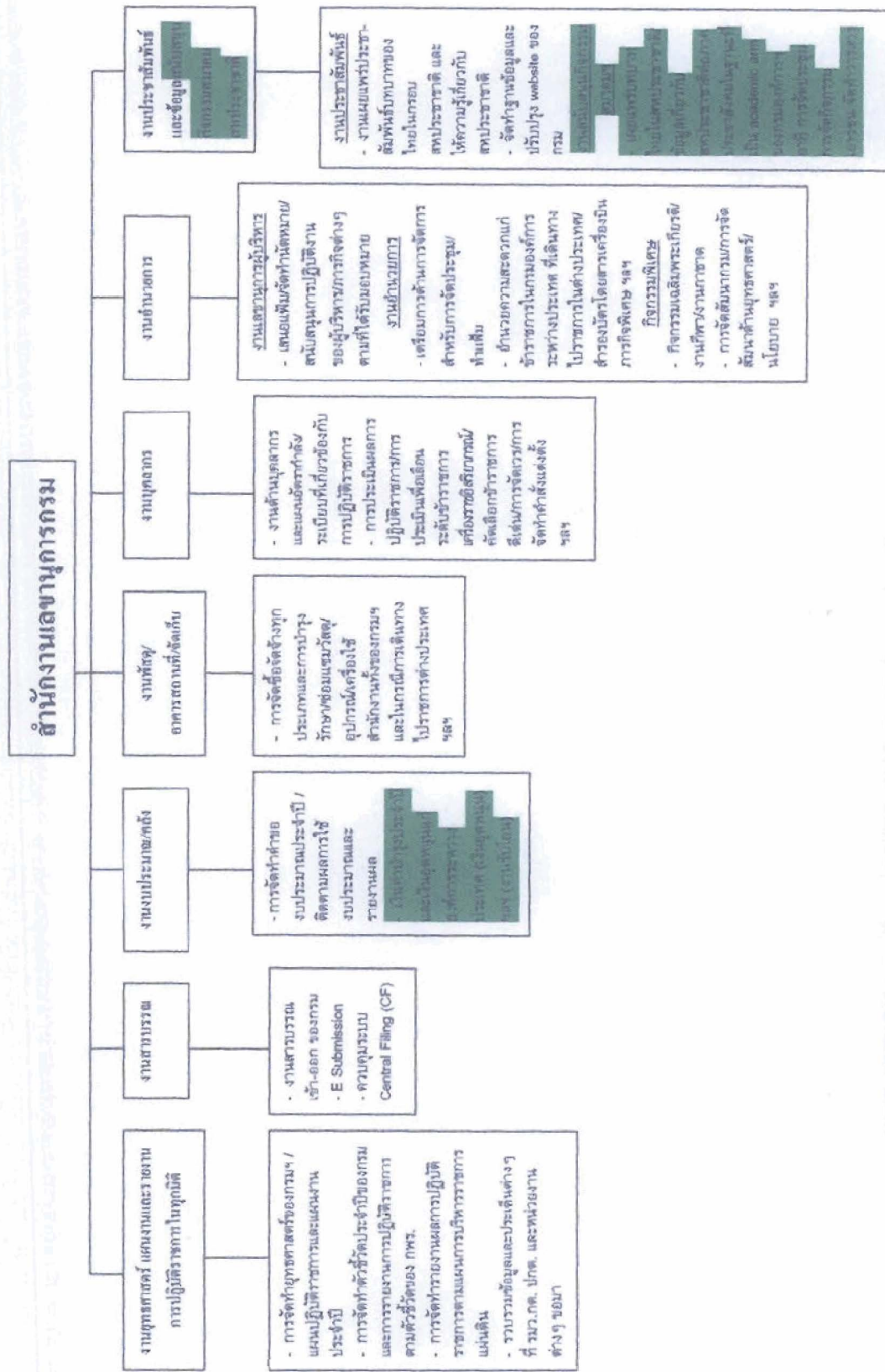
ทำอธิบายเกี่ยวกับตัวเลขที่ระบุจำนวน ขรก.

สีฟ้า คือจำนวน ขรก. ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

สีแดง คือจำนวน ขรก. ที่ประสงค์ให้เพิ่มขึ้น ได้จำนวนดังกล่าวทันที (ไม่ดีกว่า) จำนวน 2553

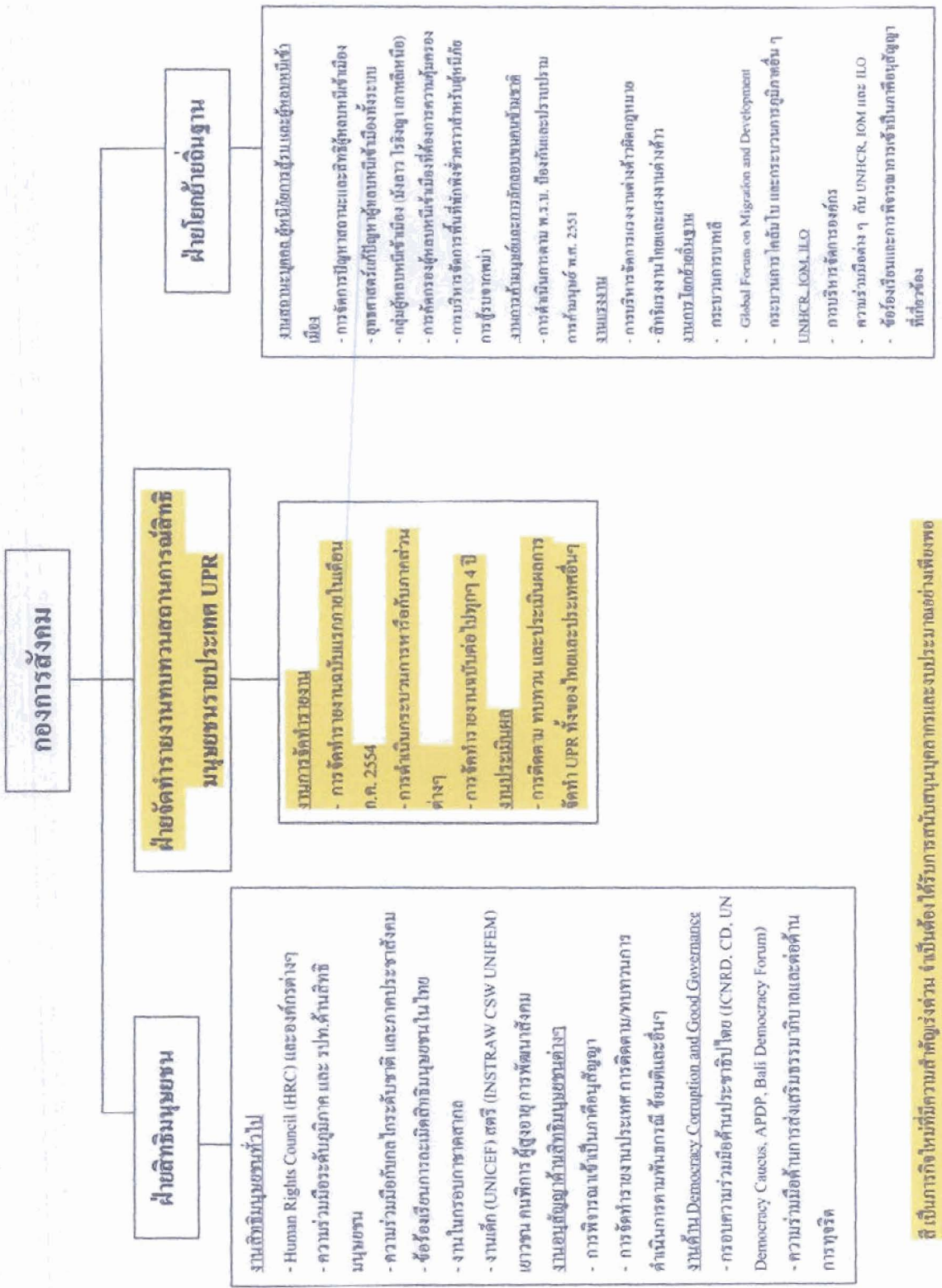
สีเขียว คือจำนวน ขรก. ที่ประสงค์ให้เพิ่มขึ้น ได้จำนวนดังกล่าวภายใน 1 ปี (2554)

สีส้ม คือจำนวน ขรก. ที่ประสงค์ให้เพิ่มขึ้น ได้จำนวนดังกล่าวภายใน 2-3 ปี (2554-2556)

สีเขียวที่ตรงกันคือส่วนที่รับผิดชอบใหม่ตามความเหมาะสม

ชื่อเป็นการกิจใหม่ที่มีความสำคัญเร่งด่วน จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนบุคลากรและงบประมาณอย่างเพียงพอ

กองกิจการเพื่อการพัฒนา

ฝ่ายสแตปและหน่วยงานสหประชาชาติด้านการพัฒนา

- ACPR
- คณะกรรมาธิการ 8 คณะ
- คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาล คือ CCOP Typhoon Committee, Panel on Tropical Cyclone
- UN Country Team in Thailand
- UNDP
- งานภาพรวม ECOSOC
- คณะกรรมาธิการว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (CSD) และการเตรียมการสำหรับการประชุม Rio+20 ปี ค.ศ. 2012
- การติดตามผลการดำเนินงานตาม WSSD และ Agenda 21

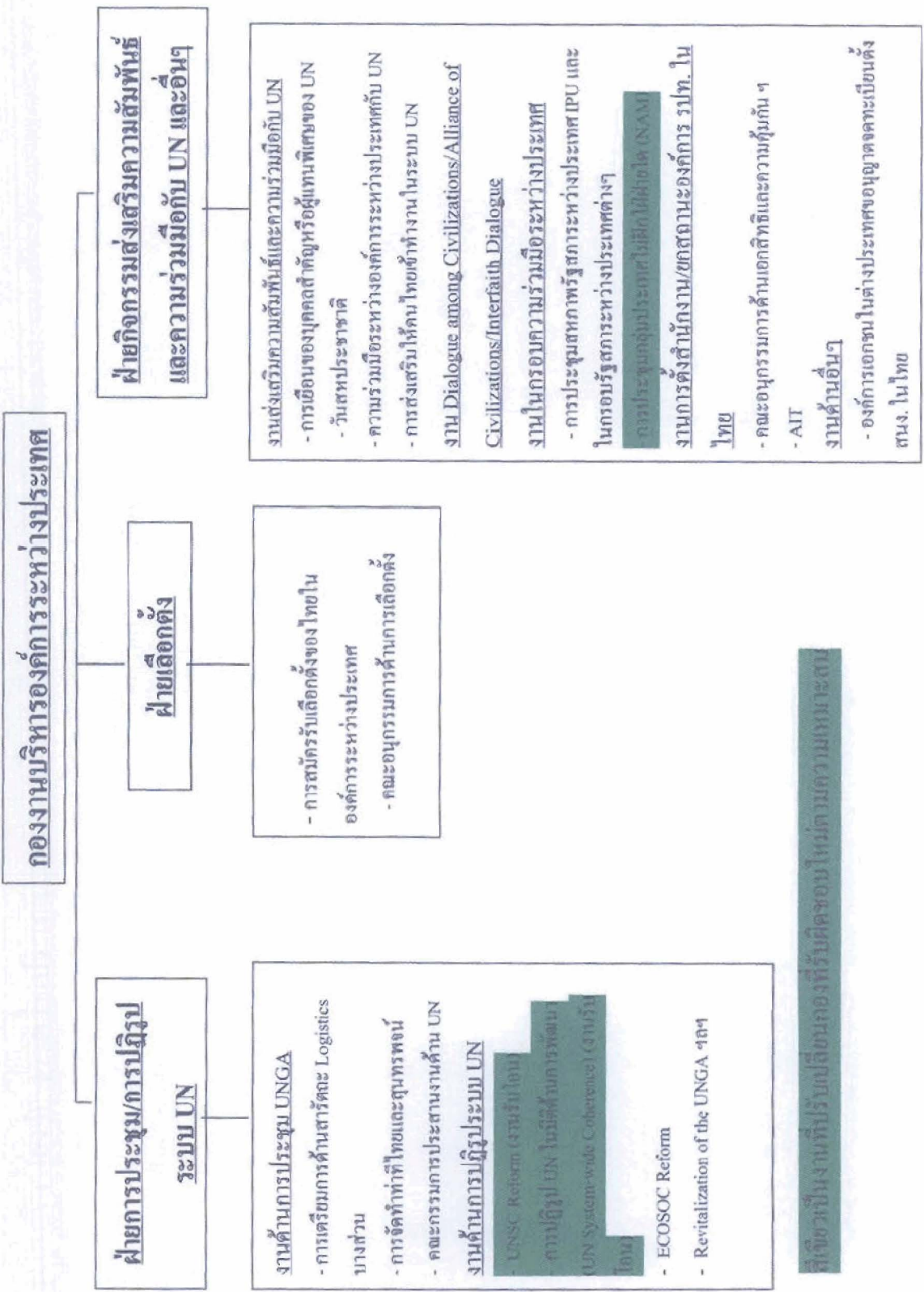
ฝ่ายสิ่งแวดล้อม

- Biodiversity
- UNEP และองค์กรชื่อย่อต่างๆ
- อนุสัญญาและพิธีสารด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ UNCCD, UNCBD, Basel, Ramsar, CMS, Vienna, Rotterdam, Stockholm, Montreal, Cartagena, IFCS, SAICM
- UNFF, UNPOV, IUCN, WWF
- น้ำและ คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง (MRC)

ฝ่ายการพัฒนา

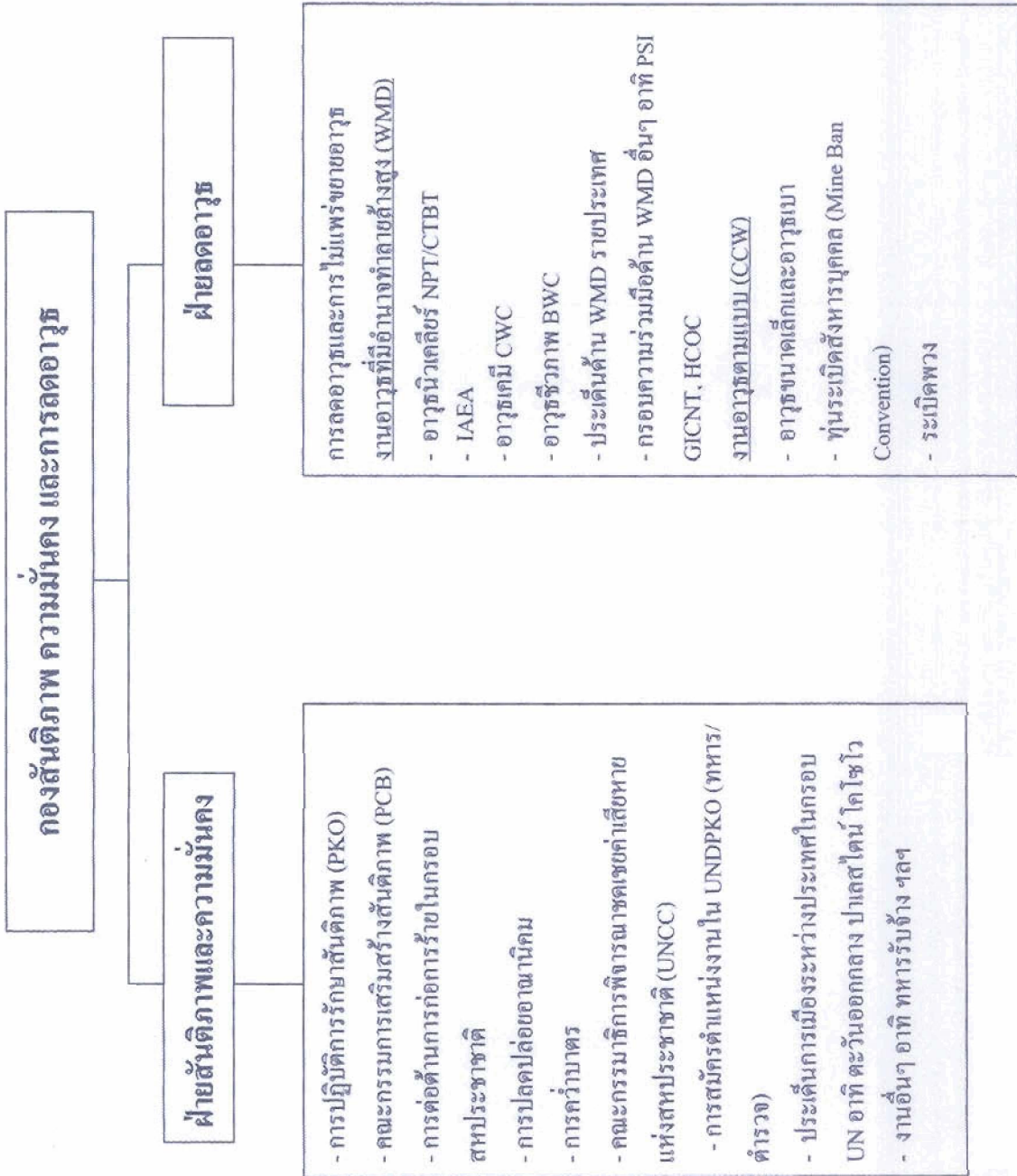
- งานภาพรวม MDGs
- UNFPA
- UNIDO
- UNITER
- UN-HABITAT
- COPOUS
- ICT, ITU, LPU, APT, APPU, ITSO, APSCO
- WMO
- การบริหารจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ ADPC
- **งานบูรณาการด้านสิ่งแวดล้อม**
- การติดตามผลการประชุม ICFD (ร่วมกับกรม สก.)
- SIDs, Landlocked Countries
- งานด้าน UNESCO/WHC

สี เป็นงานที่ปรับเปลี่ยนกองที่รับผิดชอบใหม่ตามความเหมาะสม

สี่สิบเก้าเป็นงานที่ปรับเปลี่ยนกองทัพบกของไทยในต้นความเหมาะสม

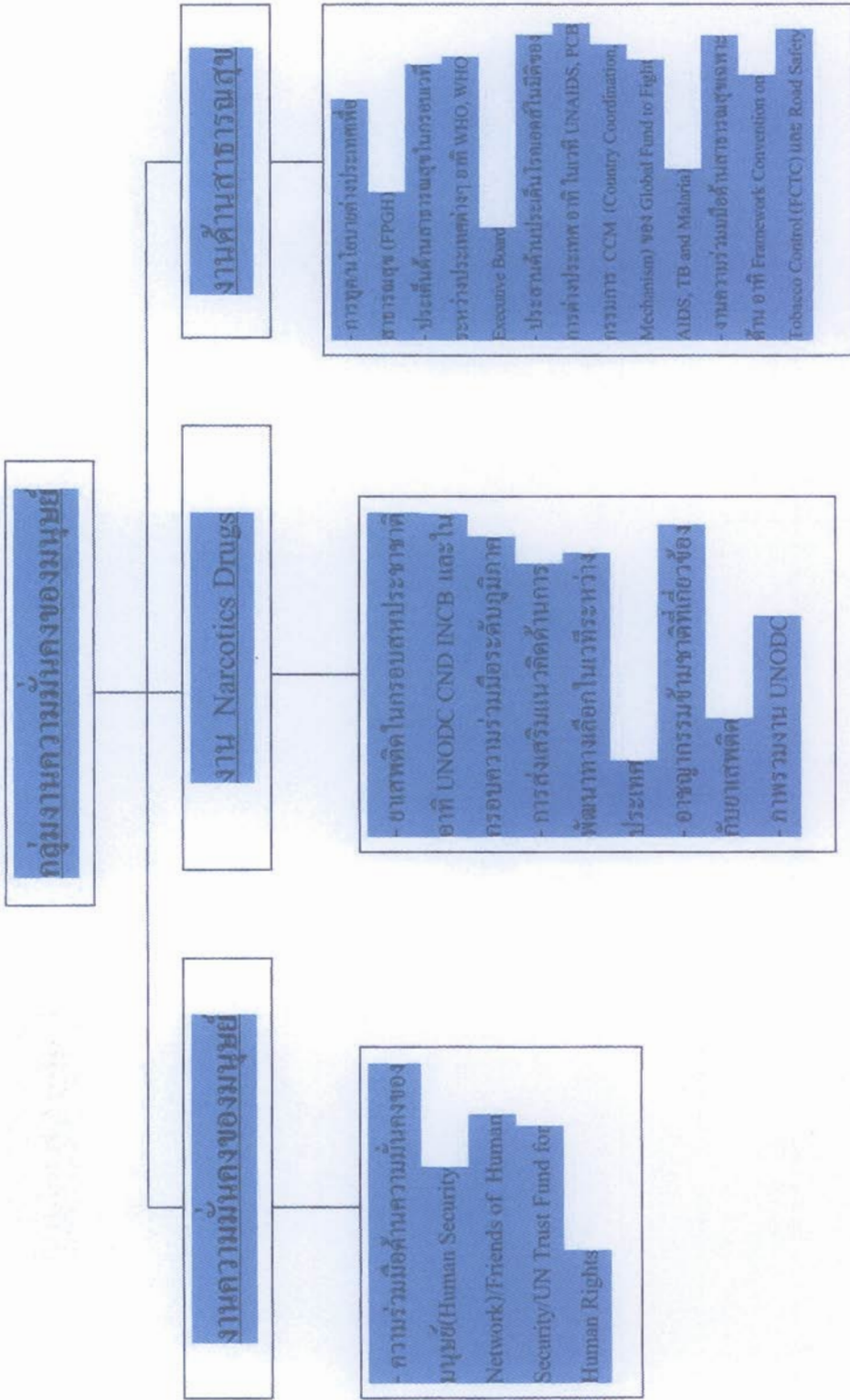

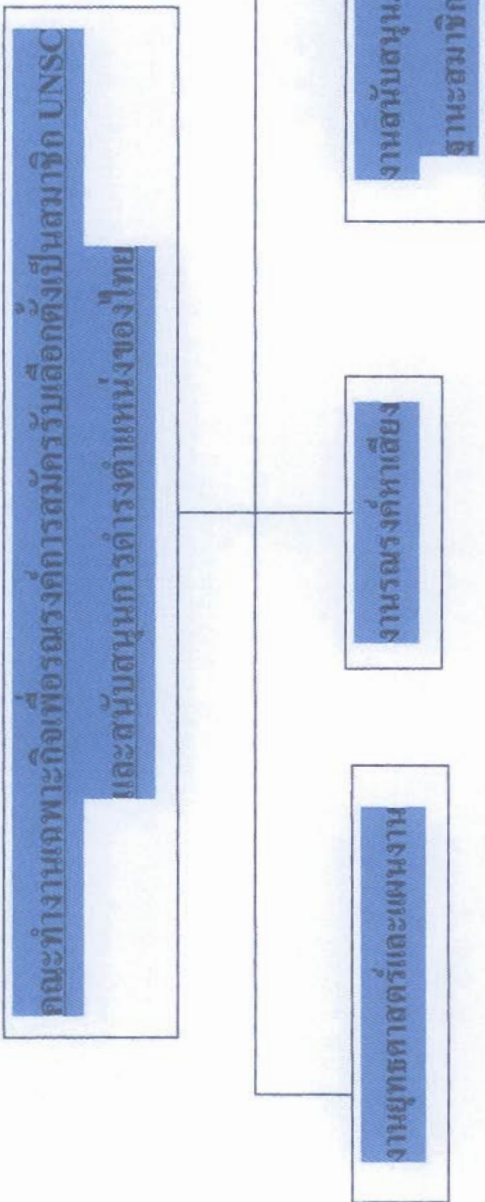
กลุ่มงานและคณะทำงานเฉพาะกิจที่เสนอจัดตั้งใหม่

กลุ่มงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)

- UNFCCC และคณะทำงานภายใต้อนุสัญญา คือ AWG-LCA
- Kyoto Protocol, Adaptation Fund และ AWG-KP
- กรอบความร่วมมือ ซีวีเอ็ม เงินทุน ที่เกี่ยวกับ Climate Change อาทิ REDD+Partnership Global Research Alliance on Agricultural Greenhouse Gases, Cool Earth Partnership, East Asia Climate Partnership, และอื่นๆ
- กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง เช่น G77+จีน, Cartagena, Basic+
- เสนอญัตติคณะทำงาน กต. ด้าน Climate Change และคณะกรรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการประสานทำที่ไทยในการเจรจา

สี่ เป็นภารกิจสำคัญเร่งด่วน/และหรือภารกิจใหม่ ที่มีปริมาณงานมาก จำเป็นต้องตั้งเป็นกลุ่มงานหรือคณะทำงานเฉพาะกิจขึ้นรองรับ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมองค์การฯ กรมองค์การระหว่างประเทศ (โทร.ภายใน 2544)
 ที่ 1001/1117/2553 วันที่ 23 กรกฎาคม 2553
 เรื่อง ผลการสัมมนาเรื่องการเตรียมการจัดทำยุทธศาสตร์พหุภาคีเพื่อรองรับการบริหารจัดการ
 ประเด็นระดับโลก

เรียนเสนอ

ตามที่กระทรวงฯ ได้อนุมัติให้กรมองค์การระหว่างประเทศ (บันทึกกรมองค์การระหว่างประเทศที่ 1001/895/2553 ลว. 17 มิ.ย. 2553) จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระหว่างวันที่ 2 - 4 ก.ค. 2553 ณ โรงแรม Furama International จอมเทียน จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ผู้บริหาร ข้าราชการ ตลอดจน จนท. ที่เกี่ยวข้องของกรมองค์การฯ ได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและเสนอแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์พหุภาคีเพื่อรองรับการบริหารจัดการ ประเด็นระดับโลก (Global Issues) ซึ่งปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานภายในกระทรวงฯ ให้มีเอกภาพและเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามที่ รมว.กต. ได้มอบหมายให้กรมองค์การฯ ดำเนินการ นั้น กรมองค์การฯ ขอเรียนสรุปผลการสัมมนา ดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเห็นว่าก่อนที่จะพิจารณาแนวทาง/ยุทธศาสตร์ได้นั้น ต้องเข้าใจตรงกันก่อนว่า Global Issues หมายถึงอะไร ซึ่งจากการอภิปรายอย่างกว้างขวาง ขรก.ของกรมฯ สรุปว่า Global Issues คือ

- ประเด็นที่ได้รับความสนใจจากประชาคมโลกในเวทีระหว่างประเทศ
- เชื่อมโยงส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านบวกและลบต่อประชาคมโลก
- มีผลกระทบกว้างและลึกกว่าประเด็นระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และข้ามประเทศ
- เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ในหลายมิติ เช่น ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม
- จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระดับโลกในการทำความเข้าใจหรือแก้ปัญหา ประเทศหรือภูมิภาคเดียวไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง
- ผลประโยชน์ของประเทศใดประเทศหนึ่งที่จะต้องปกป้อง/ส่งเสริมโดยอาศัยความร่วมมือในระดับพหุภาคี

2. สำหรับ Global Issues ที่ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเห็นว่ามีความสำคัญต่อไทย ได้แก่

- Environment (Climate Change /Green Growth / Biodiversity)

- Human rights / Migration / Democracy and Corruption
- Human Security / Health / Narcotic Drugs / Food Security and Agriculture
- International Peace and Security / Disarmament / Counter-terrorism
- Development / Disaster Management and Response
- Economic interdependency / International trade / Global connectivity / Intellectual Property Rights
- Energy
- International media and national security
- Implementation of international treaties

ซึ่งประเด็นข้างต้นมีหลายประเด็นที่เป็น cross-cutting issues ระหว่างหน่วยงานในกระทรวง โดยเฉพาะประเด็นด้านเศรษฐกิจ และความมั่นคงระหว่างประเทศ

ในการสัมมนาได้มีการนำเสนอตัวอย่างของ Global Issues ที่ กต. สหราชอาณาจักร เห็นว่ามีความสำคัญ 7 ประเด็น ได้แก่ (1) Counter-terrorism (2) Weapons proliferation (3) Conflict prevention (4) International Institutions (UN NATO UNSC etc.) (5) Climate Change (6) Human Rights (7) Olympic LONDON 2012 ตามเอกสารแนบ 1 รวมทั้งนำเสนอ ตารางสรุปรูปแบบการจัดโครงสร้างของ กต. 6 ประเทศ (ชิลี สิงคโปร์ อินโดนีเซีย สหราชอาณาจักร สวีเดน แอฟริกาใต้) เพื่อรองรับ Global Issues ตามเอกสารแนบ 2

3. สำหรับประเด็นที่ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเห็นว่าเป็นงาน priority ของกรมองค์การฯ ได้แก่

- Climate Change
- Human Rights / Migration
- Disarmament / Peacekeeping Operations
- MDGs / ESCAP
- Human Security / Drugs and Human Trafficking / Health & Foreign Policy
- Disaster Management / Humanitarian Assistance
- Candidature

ซึ่งพิจารณาเฉพาะส่วนที่เป็น Global issues ตามความหมายในข้อ 1 และเป็นประเด็นที่มีความสำคัญซึ่งจำเป็นต้องมีการผลักดันอย่างต่อเนื่องในส่วนของงานกรมองค์การฯ ในช่วงระยะเวลา 3-5 ปีข้างหน้า โดยพิจารณาจากประโยชน์ที่ไทยได้รับ และบทบาทของ กระทรวงฯ ในเรื่องดังกล่าว สรุปได้ 7 ประเด็น ดังนี้

3.1 Human Rights

3.2 Migration

3.3 Narcotic Drugs and Health

3.4 Democracy and Good Governance

3.5 Climate Change

3.6 MDGs 2015

3.7 UNSC (Candidature Campaign for 2016)

ดังความละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 3 ทั้งนี้ กรมองค์การฯ จะจัดทำแผนยุทธศาสตร์สำหรับ 7 ประเด็นดังกล่าว เพื่อเสนอกระทรวงฯ พิจารณาในโอกาสแรก

4. การสัมมนาได้หารือถึงการจัดแบ่งงานที่เหมาะสมภายในกรมองค์การฯ เพื่อรองรับ Global Issues ที่สำคัญตามข้อ 3 เพื่อให้สามารถรองรับภารกิจต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นมาตรการเฉพาะหน้า เนื่องจากในระยะกลางและระยะยาว ต้องหารือในรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนงาน งบประมาณ และบุคลากร รวมทั้งการกำหนด focal points ในกรอบ cross-cutting issues ที่ สทผ. เป็นเจ้าภาพ และกำลังดำเนินการอยู่ ซึ่งผู้เข้าร่วมการสัมมนาเห็นว่าการปรับแบ่งงานที่สามารถกระทำได้ทันทีในส่วนของกรมองค์การฯ เพื่อรองรับ Global Issues ดังกล่าว คือ

4.1 กองการสังคัม พิจารณาปรับโครงสร้างของกองแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่าย Human Rights และฝ่าย Migration โดยขอเพิ่มจำนวนบุคลากร เพื่อรองรับการจัดทำ Universal Periodic Report ฉบับแรกของไทย และโองงานด้าน Humanitarian Assistance ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Natural Disaster ไปยังกองกิจการเพื่อการพัฒนา และโองงานในส่วนของ Human Security (Narcotic Drugs and Health และ Democracy and Good Governance) ไว้ภายใต้กลุ่มงานใหม่ที่อาจจัดตั้งขึ้นในอนาคตเมื่อมีบุคลากรเพิ่ม โดยแยกออกจากกองการสังคัมเพื่อลดปริมาณภารกิจของกองที่มีมากในปัจจุบัน

4.2 กองกิจการเพื่อการพัฒนา รับโองงานด้าน Humanitarian Assistance ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Natural Disaster จากกองการสังคัมตามข้อ 5.1 เพิ่มจากงานด้านการพัฒนาและสิ่งแวดล้อมที่กองดูแลรับผิดชอบในปัจจุบัน (อาทิ Climate Change MDGs ESCAP UNDP การจัดการด้านภัยพิบัติ เป็นต้น)

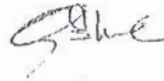
4.3 กองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศ โองงานด้านการเบิกจ่ายเงินอุดหนุน ให้หน่วยงานในกรอบสหประชาชาติไปที่สำนักงานเลขาธิการกรม และรับโองงานในกรอบ NAM จากกองสันติภาพ ฯ เพิ่ม จากงานที่ดูแลในปัจจุบัน (อาทิ ด้าน Interfaith Dialogue ตกก. ประสานงานด้านสหประชาชาติและคณะอนุกรรมการ Candidature IPU งานด้านการบริหารของสหประชาชาติ)

4.4 กองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธ โองงานในกรอบ NAM ไปให้กองงานบริหาร ฯ และเพิ่มการประสานงานด้านการก่อการร้ายสากลที่มีการหารือในกรอบสหประชาชาติกับกลุ่มงานความมั่นคงระหว่างประเทศ จากงานที่ดูแลในปัจจุบัน (อาทิ UNSC PKO Disarmament Nuclear Non – proliferations)

4.5 สำนักงานเลขาธิการกรม รับโอนงานด้านการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้หน่วยงาน
ในกรอบสหประชาชาติของกรมฯ จากกองงานบริหารฯ และงานสมาคมสหประชาชาติ นอกเหนือ
จากงานบริหารกรมฯ และอาจรับงานด้านบริหารของสหประชาชาติเพิ่มเติมในอนาคต เมื่อได้รับ
การจัดสรรทรัพยากรและบุคลากรอย่างเพียงพอ

61

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายอนุสนธิ์ ชินวรรโตน)
อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ

เอกสารแนบ 1

Foreign and Commonwealth Office, United Kingdom
Global Issues

UK's Global Issues

Counter terrorism

Weapons proliferation

Conflict prevention

- Middle East and North Africa / Piracy / Afghanistan

International Institutions

- The Commonwealth / NATO / The EU / Britain in the EU

- UN

- UNSC / Why do we need a strong and effective UN? / UN Human Rights Council

Climate Change – Building a low carbon high growth economy

- EU-Latin America and Caribbean climate progress / Peaceful uses of nuclear energy / Climate bloggers – foreign bloggers

Human Rights

LONDON 2012

Foreign and Commonwealth Office, United Kingdom

Directorates

The Permanent Under-Secretary (PUS) has overall responsibility for managing the FCO's resources and for policy advice given to ministers. This work is shared between the eight members of the FCO Board.

Each has an area of responsibility with the exception of the Chief Executive, UK Trade & Investment (UKTI), and the Chief Information Officer. UKTI is a joint department and the Information Directorate is part of Central Group, which is the responsibility of the PUS.

The work is sub-divided into Directorates each headed by a Director.

FCO's Directorates on Global Issues

Central Group Acting PUS Martin Donnelly

Directors

- Special representative for climate change
- Strategic Communications
- Strategy ,Policy Planning and Analysis
- Principle Private Secretary
- Information and technology
- Policy planners, Research, Legal,

Europe and Globalisation DG Nick Baird

Directors

- EU
- European Political Affairs
- Joint Unit – Global and economic issues : Global economic, climate change and energy
- Africa
- Asia Pacific
- Shanghai Expo 2010

Defence and Intelligence DG Robert Hannigan

Directors

- Defence and Strategic Threats – Counter Terrorism / Counter Proliferation /Drugs and International Crime /Security Policy
- Intelligence and National Security
- Overseas Territories
- Americas

Political DG Geoffrey Adams

Directors

- South Asia and Afghanistan + Additional Director for South Asia
  - International security : UNSC,NATO/ESDP/ Conflict issues
  - International institutions : Reform ,UN and Human Rights, OSCE
  - Middle East and North Africa
  - Russia, South Caucasus and Central Asia
-

ศูนย์โครงการระหว่างประเทศต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับ Global issues

อันดับ ประเทศ	หน่วยงานต้น Global issues	หน่วยงานต้น องค์การ รพท.			
1 Chile	<p>Directorate for Special Policy</p>	<p>Directorate for Multilateral Affairs</p>	<p>International security, disarmament and non-proliferation, arms control, human security, defense cooperation, peace missions, transnational organized crime, terrorism, drug trafficking, weapons trafficking, corruption, trafficking in persons, money laundering, aeronautics, astronomy, space, telecommunications, information society and other challenges on the global agenda as delegated by Ministry authorities</p>	<p>UN, Org. of American States (OAS) and the Inter -American System, Summit of the Americas and the Rio Group</p>	Mixed

ภาค ประเทศ	หน่วยงานด้าน Global issues	หน่วยงานด้าน องค์การ ภูมิภาค	หน่วยงานด้าน องค์การ ภูมิภาค	หน่วยงานด้าน องค์การ ภูมิภาค	
2 South Africa			Branch Multilateral	<p>5 Directorates: 1) <u>International Co-operation (NAM, Candidacies/secondment, 5th Comm.</u></p> <p>2) <u>Office of the Chief State Law Advisor (Intl Law)</u> 3) <u>Economic and Social Affairs</u> (Economic Relations and Trade / Economic Devt. / <u>Climate Change</u> and Pollution / Social Devt. (inclgdg Health & UNESCO) 4) <u>UN(Political)</u> (inclgdg UNGA, UNSC, Disarmament) 5) <u>HRs and Humanitarian Affairs</u> (inclgdg Democracy Forum)</p>	Similar structure to Thailand but including International Law Affairs
3 Indonesia			Directorate General of Multilateral Affairs	<p>Secretariat and 5 Directorates</p> <p>1) Secretariat (inclgdg candidatures/ contributions/ secondment and legal advice)</p> <p>2) HRs & Humanitarian Affairs</p> <p>3) Development, Economic & Environmental Affairs</p> <p>4) Trade, Industry & IPRs</p> <p>5) Socio-cultural Affairs & IO of</p>	

ตัวอย่างโครงสร้างกระทรวงการต่างประเทศต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับ Global issues

เอกสารแนบ 2

กศ ประเทศ	หน่วยงานต้น Global issues	Energy	หน่วยงานต้น องค์การ รพท.	Developing Countries
4 Singapore	Director (Special duties)	Energy	Directorate International Organisations	5 Branches 1) Counter proliferation & Intl. security 2) UN and legal issues 3) Intl, Social & Devt issues 4) Climate change & related issues 5) IAEA 6) Directorate Support Centre
5 UK FCO	Directorate Central Grp	Inclgd Spl/rep on climate change		
	Directorate Europe & Globalisation	Inclgd Global & economic issues (Climate change)		
	Directorate Defence and Intelligence	Inclgd Counter terrorism/ Counter Proliferation		
	Directorate Political	Inclgd Intl. Security , International institutions, HRs & Democracy		

กต ประเทศ	หน่วยงานต้น Global issues		หน่วยงานต้น องค์การ สหประชาชาติ	
6 Sweden	Dept. for Disarmament and Non-Proliferation Dept' for Intl Law HR and Treaty Law	Global and UN-related issues / Export control and other issues	Dept. for Multilateral Development Cooperation Intl Trade Policy Dept.	Policy for development cooperation in the UN(Funds and programmes / economic and social activities in the UN) , the EU and intl. financial institutions. WTO, OECD, UNCTAD , UNECE CSR
			Security Policy Dept.	Security policy and relevant issues in UN , EAPC, PFP, OSCE, Council of Europe , neighbouring area , Europe : Conflict prevention, Crisis management, Peace building, Humanitarian issues, Intl. Counter terrorism

สรุปความเห็นของผู้เข้าร่วมการสัมมนาฯ ในประเด็น Global Issues เอกสารแนบ 3

งานที่เป็น priority ของ กรม องค์การฯ ใน ระยะเวลา 3-5 ปี	Climate Change (1003)	Human Rights (1002)	Migration (1002)	Democracy and Good Governance (-1002)	Narcotic Drugs and Health (-1002)	Candidature Campaign for UNSC 2016 (1004, 1005)	MDGs 2015 (1003)
ความหมายของ Global issues ตามความเห็นของผู้เข้าร่วม	X	X	X	X	X	X	X
ประเด็นที่ได้รับความสนใจจากประชาคมโลกในเวทีระหว่างประเทศ	X	X	X	X	X	X	X
เชื่อมโยง/ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคและระดับโลก	X	X	X	X	X	X	X
มีผลกระทบกว้างและลึกกว่าประเด็นระดับภูมิภาค ภูมิภาค และข้ามประเทศ	X	X	X	X	X	X	X
เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หลายมิติ เช่น ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม	X	X	X	X	X	X	X
จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระดับโลก ในการทำความเข้าใจหรือแก้ปัญหา	X	X	X	X	X	X	X
ประเทศหรือภูมิภาคเดียวไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง	X	X	X	X	X	X	X
ประเด็นผลประโยชน์ของไทยที่จะต้องปกป้อง/ส่งเสริมโดยอาศัยความร่วมมือในระดับพหุภาคี	X	X	X	X	X	X	X

ประวัติผู้เขียน
นางสาวสวียา สันติพิทักษ์

ตำแหน่งปัจจุบัน	เลขานุการกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
ประวัติการศึกษา	- บัณฑิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ - นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ - Master of Commerce, University of Delhi, India
ทุนฝึกอบรม	- DSE Training Course for Diplomats from Developing Countries สหพันธ์รัฐเยอรมนี (สิงหาคม – ธันวาคม 2536) - JICA Friendship Programme for the 21 st Century ญี่ปุ่น (2537)

ประวัติการทำงานและการรับราชการ

2528	เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชี บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์นวมธนกิจ จำกัด
2530	Semi-senior Auditor , Coopers and Lybrandt Partnership Ltd.
2532	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี Siam Nistrans Co., Ltd.
2533	เจ้าหน้าที่การทูต 4 กองการประชุม กรมองค์การฯ
2534	ผู้แทนไทยในคณะกรรมการ 5 สมัชชาสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก
2535-2536	เจ้าหน้าที่การทูต 4 และ 5 สำนักงานเลขานุการกรมอาเซียน
2536-2537	เจ้าหน้าที่การทูต 5 กองสังคมและวัฒนธรรม กรมอาเซียน
2538-2541	เลขานุการโท - เอก คณะทูตถาวรฯ ณ นครนิวยอร์ก เจ้าหน้าที่คณะกรรมการ 3
2542	เจ้าหน้าที่การทูต 6 กองส่งเสริมเศรษฐกิจสัมพันธ์และความร่วมมือ กรมเศรษฐกิจฯ
2542-2544	เจ้าหน้าที่การทูต 6 กองการสังคม กรมองค์การฯ
2544- 2546	เลขานุการเอก ฝ่ายการเมือง พิธีการทูตและสารนิเทศ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอังการา
2547	เจ้าหน้าที่การทูต 7 หัวหน้าฝ่ายออสเตรเลีย กองแปซิฟิกใต้ กรมอเมริกาฯ
2548	เจ้าหน้าที่การทูต 7 หัวหน้าฝ่ายการเงิน 2 สำนักบริหารการคลัง
2549-2552	เจ้าหน้าที่การทูต 7 หัวหน้าฝ่าย ASEM OSCE กองยุโรป 1 กรมยุโรป
2552-2553	นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กองงานบริหารองค์การฯ กรมองค์การฯ
2553	นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) รักษาราชการแทนเลขานุการกรมองค์การฯ
2554 - ปัจจุบัน	เลขานุการกรมองค์การฯ